

**BİR NESLE ÖNCÜLÜK EDEN PROF. DR. RAMAZAN
KORKMAZ'IN MEKTUPLARINDA GELECEK İDEALİZMİ, NESİLLERİ
KURTARABİLME KAYGISI VE DÜNYANIN ALGILANMASINA İLİŞKİN
ESTETİK BAKIŞ
(GÜNEŞE GÖNDERİLECEKLER)**

*Mitat DURMUŞ**

ÖZET

Bu çalışmada Prof. Dr. Ramazan Korkmaz'ın 1976-2003 yılları arasında yazdığı mektupları, tematik bakımdan değerlendirilmeye alınmış. Bu mektupların büyük bir kısmı hocanın Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisi olduğu yıllarda (1981-1985) yazdığı mektuplar ile Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı Asistanı olduğu ve yine bu üniversitelerde lisansüstü öğrenim gördüğü yıllarda (1986-1989) yazdığı mektupları kapsamaktadır. Hocanın, doktora sonrasında yazdığı (1991) mektuplar ile ortaokul / lise yıllarında yazdığı mektuplar arasında büyük bir idealizmin hakim olduğu ve artarak devam ettiği görülmüştür. Bu yazıya konu edinilen mektupların büyük bir kısmı Ramazan Bey'in akraba çevresine yazdığı mektuplardan oluşmaktadır. Dostlarına ve arkadaşlarına yazdığı mektuplar ise bir başka yazının konusu olmak üzere dışarıda bırakılmıştır. Yazıda atıfta bulunulan mektupların tarihleri ile Ramazan Bey'in hayatı karşılaştırmalı olarak okunursa vurgulanmak istenen ifadeler çok daha anlamlı olacaktır kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Mektup, Gençlik, İdealizm, Nesillere Öncülük, Prof. Dr. Ramazan Korkmaz.

**[FUTURE IDEALISM, THE CONCERN OF SAVING
GENERATIONS, ESTHETIC VIEW IN UNDERSTANDING THE
WORLD WITHIN THE LETTERS OF
PROF. DR. RAMAZAN KORKMAZ]
(PIONEERING A GENERATION)**

ABSTRACT

In this study the letters that Prof. Dr. Ramazan Korkmaz wrote between the years 1976 and 2003 were evaluated in respect to thematic approach. These letters consist of those that Professor wrote during the years 1981-1985 when he was a student in Ataturk University, Faculty of Arts and Sciences department of Turkish Language and Literature, those that he did during the years when he was a Research Assistant in Turkish Language and

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Ü. Fen-Ed. Fak. Türk Dili ve Ed. Böl. El-mek:
mithat.durmus@gmail.com

Literature Department of Fırat University and again those he wrote during the years 1986-1989 when he completed his postgraduate education. It is obvious that an increasing idealism dominated his letters he wrote after doctorate in 1991 and those he wrote during his secondary and primary school years. In this article the letters in question consist overwhelmingly of those ones that Mr. Ramazan wrote to his relatives. Since the letters that he wrote to his friends and fellows are the subject of another study, they were excluded from this study. We think that if dates of the letters are read comparatively with Mr. Ramazan's life, the expressions which were emphasized will be quite meaningful.

Key Words: Letter, Youth, Idealism, Leadership for the Generations, Prof. Dr. Ramazan Korkmaz.

*“Rûh ufksuz yaşamaz.
Dağlar ufkunda mehâbet,
Ova ufkunda huzur,
Deniz ufkunda tesellî duyulur.
Yalnız onlarda bulur rûh ezeli lezzetini.”¹*

Mektuplar, yazarının olduğu gibi, yazılanın da özel tarihine ilişkin bilgileri saklayan, birer sandıkça gibidir. Sandıkçanın anahtarı da özel kişilerin elindedir. Mektuplar üzerine yazmak, sandıkçayı açmak, görücüye sunmak anlamına da gelir. Sandıkçadan çıkarılan, tarihe tanıklık edecek, eşyaya/nesneye/varlığa sinen ruhu paylaşma bahtiyarlığını yaşıyor olmak kalemin sırtına yüklenmiş en ağır yüklerden birisi olsa gerek. Bir yandan yıllarca kimselere sunulmadan, daralan yaşam anlarında çıkarılıp okunan mektupları paylaşma açmanın, mektuba sinen hissiyatı/büyüyü bozacağı endişesi, diğer yandan mektupta bulduğunuz tam anlamı ile bu yazının okurlarına da

¹ Yahya Kemal Beyatlı, **Kendi Gök Kubbemiz**, Kültür Bakanlığı Yay., Ank. 1990, s.88

ulaştırılamama kaygısı, kalemin sırtına sıradağlar yüklemiştir. Bu yazının sahibi olarak, bir yandan Ramazan Beyin mektuplarının muhataplardan birisi olmanın duygu yoğunluğunu yaşama, diğer yandan da akademik olma endişesi yazının biçimlenmesini duraksatan unsurlardandır. Bildiğini bildirebilme, hissettiğini hissettirebilme ne zor. Mehmet Akif'in;

“Aczimin giryesidir bence bütün âsârım!
Ağlarım ağlatamam; hissederim, söyleyemem;
Dili yok kalbimin, ondan ne kadar bîzârım!
Oku, şâyed sana bir hisli yürek lâzımsa;
Oku, zîrâ onu yazdım iki söz yazdımsa.”²

dizeleri bütün akademik yaşamım boyunca hissettiğim heyecanın toplamına eş heyecanın aktarılmasında bir nebze de olsa yazarını rahatlatmıştır.

İnsanoğlu en gizil duygularını dostlarıyla, arkadaşlarıyla, sevdikleriyle paylaşarak kendini açar. Duygu yoğunluğunu munis sözcüklerle, hiçbir kaygıya yer vermeksizin üstünde toplayan mektuplar, kabuller dünyamızı, bireysel varoluş serüvenimizi satırları arasında taşıyan, zamanın tüketiciliğine meydan okuyan metinlerdir.

Ramazan Beyin akraba çevresine yazdığı yüz küsur mektubun yanı sıra, arkadaşlarına, dostlarına, sevdiklerine yazdığı mektuplar da sayıca hayli fazladır. Bu yazımızda akraba çevresine yazdığı mektuplar konu edinilecek olup, mektuplar, kronolojik bir sıralamaya ya da muhataba bağlı olarak çözümlenmekten daha çok tematik bir sıralamaya tabii tutulacaktır. Yer yer kronoloji ve muhatabın tanıtılmasına da başvurulmuş mektubun içeriği, bu yazının okurlarına elden geldiğince ulaştırılmaya çalışılacaktır.

Akraba çevresinin dışındakilere yazdığı mektuplara sınırlı sayıda ulaşabildiğimiz* için bu mektuplar bir başka yazının konusu olmak üzere dışarıda bırakılsa da ulaşabildiğimiz mektuplara da tematik açıdan burada değinmeden geçilmeyecektir.

Akraba çevresine yazılan mektuplardan en eskisi 25 Şubat 1976 tarihli olanıdır. Ramazan Bey, İstanbul'da ilk ikamet eden ablası Güneş Bingöl'e yazdığı bu mektupta, henüz o dönemde Kars İline bağlı, Çıldır İlçesi Kayabeyi Köyündeki 14 yaşında genç bir delikanlıdır. Genç bir delikanlının bu mektubu, sonraki yıllarda yazılan mektuplarla tematik bakımdan büyük benzerlikler göstermektedir. 1976'da, gazetenin iki gün sonra geldiği, okul kütüphanesinden başka yerde kitabın bulunmadığı, okuyan insan sayısının bir elin beş parmağını geçmediği bir yerden, Türkiye'nin kalbinin attığı, milyonlarca insanın umut kaynağı olarak gördüğü, sayısız kitapçı ve kütüphanelerin bulunduğu, yüz yıllarca edebiyata esin kaynağı olan İstanbul'a yazılan bu mektupta büyük bir idealizm, saygın bir duruş, içeriği “*buralarda havalar iyi oralarda nasıl?*” söyleminden çok uzakta bir yaklaşım, mektup türünün sınırlarını zorlayan bir anlatım ilk dikkati çeken unsurlardandır.

1976 tarihli bu mektubu okurken, Adler'in *İnsanı Tanıma Sanatı* adlı kitabının “Giriş” bölümüne koyduğu şu epigram ifadeyi düşünmeden geçemeyeceğiz. “*İnsanın ruhu onun*

² Mehmet Akif Ersoy, **Safahat**, (Haz.:M.Ertuğrul Düzdağ), KBY, Ankara 1990, s.3

* Ramazan Beyin ulaşamadığımız pek çok mektubu olduğunu biliyoruz. Mektupların özel metinler oluşu, onlara ulaşmamızı da zorlaştırmıştır. Ancak Ramazan Beyin mektuplarına muhatap olmanın onuru, bu güçlüğü yenmemizde bize yardımcı olacağı düşüncesi ile mektup muhataplarına çağrıda bulunmayı görev bilirim.

Turkish Studies

yazgısıdır.”³ 1976 yılı itibari ile çok uzak bir gelecek özlemi, belki de ütopyik bir yaklaşım olarak algılanacak olan idealizm, Adler’in kitabındaki epigram ifade ile bugün yeniden düşünülünce ve hocanın sonraki yıllarda yazdığı mektupları ile karşılaştırıldığında çok daha çarpıcı, okurunu sarsan “bir insan kendi bireysel tarihini, tarihi olaylar henüz gerçekleşmeden yazabilir mi?” sorusu ile karşı karşıya bırakır niteliktedir. Bu bağlamda Ramazan Beyin mektupları bir bakıma yazgının önceden yazıya geçirilmiş hali olarak çıkar karşımıza.

Ramazan Korkmaz’ın mektuplarında kurgulanan dünyanın muhatapları şu üç safhaya göre yaşamlarını biçimlendirirler.

I- Var Olmak

- a- Fiziksel Var Olma
- b- Psikolojik Var Olma

II- Ait Olmak

- a- Fiziksel Ait Olma
- b- Sosyal Ait Olma
- c- Tinsel Ait Olma

III- Gerçekleşmek

Yukarda ifade ettiğimiz üç safhanın tematik yansımaları hocanın özellikle gençlere hitaben yazdığı mektuplarda kendini gösterir. Hattı zatında mektuplarda yoğun olarak üzerinde durulan tema da gençlik ve yeni yetişen kuşaktır. Bir bakıma Ramazan Bey mektuplarında “gençlerle baş başadır”.

Güneş Bingöl’e yazdığı 2 Temmuz 1988 tarihli mektubunda;

“Asrımız bilgi toplumu yetiştiriyor. Gelecekte kaybolmamak için mutlaka yaşanan zamanı iyi değerlendirmek, okumak, okumak, okumak ve yine okumak gerekiyor.

Bazı kimseler okumayı boş görür ve gençlere bu yolda kötü telkinlerde bulunmak isterler. Bunlar tıpkı bataklıkta yaşayan kurbağalar gibi karanlık ruhlu insanlardır. Aydınlığa kavuşmamızı, kişilik sahibi insan olmamızı istemezler. Hele hele istikbal vadeden efendi ve dinamik gençlere ayakbağı olmak için akla gelmedik her yola başvururlar. Bu bakımdan gençlere iyi örnekler göstermek, zaman zaman tecrübesizlikten kaynaklanan başarısızlıklarını hoş karşılamak gerekir ki, bu insanların onları kullanmaya, akıllarını çelmeye fırsatları olmasın.” (s. 3) der.

Fiziksel olarak var olan gençliğin psikolojik olarak da var olabilmesini “okumak” eylemi üzerine kuran hoca, bilgi toplumu asrının bir gereği olarak varoluşu fiziksel var olmadan daha çok, psikolojik bir var olmaya bağlar. Bu psikolojik varoluş, beraberinde aidiyet duygusunu getirir. Mektubun muhatabı bireyler, kendilerini öncelikle Ramazan Beyin kurguladığı dünyaya ait hissederler. Her bir mektup muhatabının bu kurgulanan dünyaya aidiyeti devamında bir sosyal yapıyı ortaya çıkarır. Kurgulanan dünyanın sosyal yapısını oluşturan mektup muhatabı gençler, tinsel doyumunu devamı kesilmeksizin gelen mektuplarla sağlar. Millet olma serüvenimizin tüm değerleri, tinsel doyumda temel besleyici fonksiyona sahiptir. Mektup muhatapları yoğun bir şekilde millet, devlet ve ülkeye hizmet lirizmi / idealizmi ile karşı karşıyadır.

³ Alfred Adler, **İnsanı Tanıma Sanatı**, (Çev.: Kemuran Şipal), Say Yay., İst. 1992, s.21

Okumanın; aydınlığa kavuşmak, kişilik sahibi olmak, bataklıktan kurtulmak şeklinde yorumlanması mektup muhatabını okumaya yönlendirir. Bu eylem ise üçüncü ve son aşama olarak sınıflandırdığımız “Gerçekleşmek” aşamasını tamamlayan unsur olur.

Ramazan Bey, henüz 14 yaşındayken yazdığı mektubunda idealize ettiği gelecek özlemini - yukarıda da ifade ettiğimiz üzere- sonraki yıllarda yazdığı mektuplarda da devam ettirir. Gençlere hitaben yazdığı mektuplarda -ki bu mektupların önemli bir kısmını üniversite lisan yıllarında yazar-yoğun bir felsefe ve psikoloji okuması yaptığı mektupların içeriğinden anlaşılmaktadır. Gençlerin algı dünyalarını açtığı ve onlara aidiyet duygusunu, sorumluluk anlayışını kazandırdığı bu mektuplarda Jung’un kitaplarına sinmiş örtük anlatımların mektup muhatablarına ulaştırıldığı görülür. Ramazan Korkmaz, Jung’un *İnsan Ruhuna Yöneliş* isimli kitabında Faust’tan aktarmayla ifade edilen, “*Kafada kurduğun düşünceye benziyorsun.*”⁴ yargısını gençlerin kafasında bir düşünceyi kurarak onların benzemeleri gereken yönü şekillendirdiği görülür. Bu bakımdan mektupların içeriğini değil, sadece hitap ettiği muhataba ilişkin seçtiği adlandırmalar dahi yönlendirici, biçimlendirici bir içerik taşır.

Genç Sakarya, Bayrak Abla, Kutlu Dileğe Nişanlı, Sevgili Umut, Yiğitlerbaşı, Günışığım, Sınırtaşım, Aydınlığın Müjdecisi... gibi adlandırmalar hep bu içeriğe hizmet eder niteliktedir.

21-22 Kasım 1988’de Genç Sakaryam* dediği liseli bir gence yazdığı mektubunda;

“Bizlerin hayatı SAKARYA’nın hayatına benziyor. Çünkü zor bir zamanda yaşamak, hem istikbalimizi hem de kokuşmuş kafaların ihanetinden memleketimizi kurtarmak, korumak mecburiyetindeyiz. Onun için şair diyor ya; “Ne ağır imtihandır başındaki SAKARYA!”

Benim Can Yeğenim, Sakaryam, insanın hayatta başına her şey gelebilir. Önemli olan; dünya denen mezellete dalıp şeref ve haysiyetimizi yitirmemektir.” (s. 3) derken; 15 Eylül 1987 tarihli üniversite sınavlarına hazırlanmak için Ardahan’ın Çıldır ilçesinden İstanbul’a giden bir başka liseli gence yazdığı mektubunda da;**

“Canım Talip*** ,

O güzelim, sevgi dolu mektubunu az önce aldım. 26 Ağustos’ların**** şerefine yakışır, idealist bir gencin, fetih hazırlıklarında olduğunu öğrendim.

Hani bizde adettir; ava gidene “rast gele!” derler. Gurbete gidenin ardından; fazla sıkıntı çekmesin ve çabuk dönsün diye su serperler, un elerler...vs. Ama sen fetih için hazırlanıyorsun. Böyle kutlu dileklere soyunan yiğidin sırtı sıvazlanır ve “Gazan mübarek ola!” derir.

Sen şimdi böyle kutlu bir dileğe nişanlısın. Nişanlı insanlar, Allah’ın rahmetine en yakın olanlardır. Kendini kötülüklerin cazibesinden sıyr ki, yüce Allah’ın inayeti de daim olsun...” (s.1) der.

Yine liseli bir gence yazdığı 16 Kasım 1995 tarihli bir başka mektubunda;

“Sevgili Umut**** ,

⁴ Carl Gustav Jung, *İnsan Ruhuna Yöneliş*, (Çev.: Engin Büyükinel), Say Yay., İst. 2001, s.40 (Not: Kitabın birinci baskısı 1982’de *Bilinç ve Bilinçaltının İşlevi* adıyla yayımlanır.)

* Edebiyat eğitimi aldı. Şimdi bir akademisyen olarak memleket hizmetinde bulunmakta.

** Bu mektup metninin tamamı yazımızın sonunda yer almaktadır.

*** Tıp eğitimi aldı. Şimdi doktor olarak memleket hizmetinde bulunmakta.

**** Liseli gencin Ramazan Beye gönderdiği mektubun tarihidir.

***** Bilgisayar Mühendisliği eğitimi aldı. Şimdi Yüksek Mühendis sıfatıyla kahraman ordumuzda memleket hizmetinde bulunmakta. (Umut’a yazılan mektup metnine yazımızın sonunda yer verilmiştir.)

Merhaba!...

Sana epeydir yazamadım. Fakat hiç aklımdan çıkmadın. Umutsuz insan yaşayabilir mi? (...)

Öncü nesillerin işi her zaman zordur. Bir nesle öncülük etmek demek çok ağır bedelleri ödemeye aday olmak demektir. Bizler öncü nesilleriz. Bir-iki göbek bu öncülük vasfı sürüp gidecek... Sonra, hani senin için hocana söylediğim şeyi, bizim nesil için söylüyorum; Türk milletinin temel taşı olacaktır. Bu yüce milletin misyonunu sırtlayacak bayrak nesillere biz öncüyüz. Belki de onların müjdecileriyiz. Ne mutlu bizlere!..” (s.2-3) der.

Ramazan Bey, mektuplarında okurunu daima bu yazının başına epigram ifade olarak koyduğumuz “*Ruh ufuksuz yaşamaz.*” ifadesi etrafında toplayarak ufuk olmak, ufuklar açmak ve okurunu “*Kendi Gök Kubbemiz*” altında toplamak ister. Bu toplanma bedensel ve niceliksel değil, tinsel ve nitelikselidir. Bu sebeptendir ki mektuplarında karşıt değer olarak “*karanlık*”, “*bataklık*”, “*cehalet*”, “*kayıp*”, “*yitik..*” gibi sözcükleri kullanırken; tematik değer olarak “*aydınlık*”, “*ışık*”, “*su*”, “*güneş*”, “*bilgi*”, “*okuma*”, “*çalışma*”, “*azim*”... gibi sözcükleri kullanır. Özellikle mektuplardaki hitap cümleleri yönlendirici fonksiyonları ile mektup okurunu daha başlangıçta kuşatır. Bu hitap cümlelerinde “*Genç Sakarya*”, “*Günüşiğim*”, “*Yarının Aydın Ufukları*”, “*Bayrak Abla*”, “*Sevgili Umut*”... gibi ifadeleri tercih ettiği, bir yanı sıra muhatabını önemseyişini gösterirken, diğer yanı sıra da muhatabının omuzlarına taşıması gereken sorumlulukları aktarmış olur. Yüzüstü sürünmektense ayağa kalkmayı yaşam üslubu olarak benimseyen Genç Sakarya, “*giden şanlı akıncı ne gün döner yurduna*” sorusunun özlemi ile “*Yol onun, varlık onun, gerisi hep angarya; / Yüzüstü çok sürüdüün, ayağa kalk, Sakarya! ..*” diyerek kendinde yapacağı işler için güç bulurken, sevgi ve huzur kaynağı *Günüşiği*, pencereden eksilmemeye özen göstermekte, kendisinde teselli bulanlara kaynak olmak için bir vefa iklimine dönüşmektedir.

Ramazan Beyin gurbet denince yüreğine bir ok gibi saplanan Güneş ablasının İstanbul’da oluşu, onun çocukluk/gençlik yıllarını şekillendiren temel unsurlardan birisi olur. Hocanın çocukluk/gençlik yıllarında Güneş ablasına duyduğu özlem, lisans öğrenimi gördüğü yıllarda ve sonrasında daima Kırgız yazar Aman Saspayev’in *Tadım Tuz* öyküsündeki kuşatıcı, sağaltıcı “*tuz*” gibi özlenen; Cengiz Aytmatov’un bireyi kendileştirme ve kökler üzerinde yeniden inşa etme alanı olarak gördüğü Isık Göl gibi fonksiyonel bir değere dönüşür. O, sadece bir abla değil aynı zamanda Yıldırım Sesli Manasçı’nın söz kudretine lirizm katan bir varlık olur. O, Ramazan Beyin mektuplarında gurbette bir abla değil, sevinçleri, üzüntüleri, sevgiyi ve huzuru teskin eden bir değerler manzumesi olarak hitap edilen bir varlığa dönüşmüştür.

Hocanın mektuplarındaki muhatap, bir birey olmanın ötesinde tüm ülke gençliği adına hitap edilen bir varlık gibi “*yarının aydın ufukları*” olmaya teşvik edilen, toplum inşasını şekillendirecek tinsel ve kalitatif bir varlığa karşılık gelir.

Yüksek burçlarda dalgalanması gereken Bayrak Ablalar, iffetin sembolü, aydınlık gençliğin yetiştiricisi, sevgi ve huzur kaynağı olarak görülür. Mektupta bu hitaba muhatap olan birey, *bayrak* kavramının tüm değerler çağrısını tinsel varlık alanında içselleştirerek burçlarda dalgalanabilmeyi kendi adına idealize eder. Bayrak Ablanın her konuşması, tutum ve davranışları, kabuller dünyası “*bayrak*” sözcüğünün çağrışım alanlarından uzaklaşmadan şekillenmiş olur.

“*Sevgili Umut*” hitabı da Ramazan Beyin yönlendirici bir başka ifadesidir. Umutlarını hitap ettiği çocuğun/gençin bakış alanına yöneltir. Kendisinden umutlar beklenen muhatap, umut ve ufuk çizgisinin dışına taşmayı Ramazan Korkmaz’a karşı bir mahcubiyet olarak gördüğünden ideallerini ona göre şekillendirir. İdeallerini, tutum ve davranışlarını, kabuller dünyasını inşa eden muhatap, devam eden ve güç veren mektuplarla yöneldiği yaşam üslubundan (psikolojik ait olma- sosyal ait

Turkish Studies

olma) çıkmamak ve mahcubiyet duygusu yaşamamak için kendini başarıya bağlamış olur. Bu ise “gerçekleşme”nin azim ve kararlılığı olarak kendini gösterir.

Ramazan Korkmaz, mektuplarında daima bir yol gösterici, dünyayı nasıl algılamak gerektiğine dair bir kılavuz, duygu dünyasının güven kaynağı ya da Gadamer’in tanımlaması ile söyleyecek olursak “*el-verir*”⁵ olmayı her zaman yüksekte tutmuştur.

Bu yazıya konu edilen mektuplardan Prof. Dr. Ahmet Buran’a 2003’te yazılan mektup hariç diğerleri 1976-1995 yılları arasında yazılan mektuplardır ki bunların da büyük çoğunluğu 1981-1988 yılları arasını kapsar. Mektupların tarihleri ile Ramazan Beyin yaşam öyküsü karşılaştırıldığında bu yazıya konu edinilen mektupların büyük bir bölümünün hocanın lisans yılları ile asistanlık yıllarında yazılmış olduğunu da hocanın uz görüşlülüğü ve gençlik karşısındaki sorumluluk anlayışı açısından belirtmekte fayda vardır. Öyle ki, *Genç Sakaryam* dediği liseli gence “*sen edebiyat okumalısın, hem de yanı başımda*”, *Umut* dediği ilkokul-ortaokul çağlarındaki gence, liseli yaşlara ulaştığı zamanlarda yazdığı mektuplarda mühendislik okumasını, bir başka liseliye tıp okumasını yalnızca salık vermez aynı zamanda onlarda bu gizil yazgıyı adeta hisseder. Bu bir hissediş midir, yoksa yönlendirmenin “gerçekleşme” aşamasını tamamlaması mıdır bilinmez. Bahsi geçen gençler 8-10 yıl sonra mektuplarda işaret edilen alanlarda eğitimlerini tamamlarlar. *Umut* sıfatı ile adlandırarak hitap ettiği gence 16 Kasım 1995’te yazdığı mektubunda şu ifadelere yer verir ki, bu ifadeler hocanın uz görüşlülüğüne işaret eder.

“*Fakat ben bunları söylerken hiç olmayacak bir işi olur gibi gösterme endişesine de hiç kapılmadım. Çünkü gelecek vadeden insanları ben gözlerimden tanırım.*” (s.1)

Ramazan Beyin gençler üzerinde ön okumalar yapışı ve onları biçimlendirici hitaplarının devamında ise tematik bir zihin örmesi yaptığı görülür. Bu örgüde sıradanlaşmaksızın, ideolojikleşmeksizin lirik bir söylemle tematik kuruluşun gerçekleştirildiği görülür. 30 Ağustos 1994’te üniversiteden mezun olan Handan Çobanoğlu isimli öğrencisine yazdığı mektupta;

“*Memleketimizin, ruhî çöküntüye uğramamış aydın dimağlara her zamankinden çok daha fazla ihtiyaç vardır. Bu yüzden bizler, küçük farkları (parti, kulüp, aşiret, ideoloji vb.) aşarak geniş bir platformda ülkemiz, inancımız ve gelecek nesillerimiz için el ele, gönül gönüle birleşmeli ve kutlu aşkı bir “Hakk’a hizmet” yarışına dönüştürmeliyiz.*”⁶ (s.4) derken; 28 Şubat 1987 tarihli lise ikinci sınıf öğrencisi Mitat Durmuş’a yazdığı mektubunda * da;

“*Bu bir insanlık yarışı. Herkes gibi bu ilim ve insanlığa hizmet yarışında, sen de yerini almalısın. Makam ve mevki hiç önemli değil; önemli olan bu hizmet yarışına her hangi bir kesimde katılmaktır.*” (s.3) der.

Ramazan Bey, bu tematik örgüleri kurarken mektup muhatabının karşısına çıkabilecek tehlikelerden de bahseder. Ve bunları okuruna karşıt değer olarak sunar. Üniversite son sınıf öğrencisi olarak yazdığı 24 Kasım 1984 tarihli mektubunda gençlere hitaben;

⁵ Hans-Georg Gadamer, “*Sanat Yapıtının Doğruluğu*”, **Heidegger**, (Edt.:Özgür Aktok-Metin Bal), Doğubatu Yay., Ank. 2010, s.134 (Gadamer, “*el-verir*” ifadesini şöyle açar: “...onunla aramızda kendimizi onla yaptığımız işe kaptırdığımız ve onun varlığını kendi varlığımızla “ulanmış” bir halde bulduğumuz pratik bir ilişki...”

⁶ Mektup metninde hoca, millet kavramını şöyle tanımlar: “*Millet, bir takım biyolojik, fizyolojik, psikolojik ve etnolojik farkı aşmış insanlardan oluşan çok yüksek seviyeli bir kültür organizasyonudur.*” (s.3) Bu tanımı okurken Goethe’nin şu dizeleri zihinde canlanır ki, Ramazan Beyin mektuplarında tematik örgünün kurulduğu aydınlık-karanlık ikilimi de bu dizelerde şiirsel biçimini almış gibidir. “*Benim benimsediğim soy / Karanlıktan aydınlığa yönelendir.*” (Ortega y Gasset, **İnsan ve Herkes**, Metis Yay. İst. 2007, s.49’dan aktarmayla.)

* Bu mektup metninin tamamı yazımızın sonunda yer almaktadır.

Turkish Studies

“Hayat ciddiyet ister evlat, ciddiyet... Onun olamadığı yerde yenilgi vardır, hüsrân ve kimsesizlik vardır. Umursamazlık, hayatta en amansız düşmanımızdır.” (s.3) der.

Bu ifadelerden “Umursamazlık, hayatta en amansız düşmanımızdır.” yargısı yalnızca gençleri bağlayıcı değil, özellikle aydınları da bağlayıcıdır. “Hiç uğraşılmayan bir şeyde nasıl gelişir?”⁷ sorusunun karşılığını kendi yaşamını, gençliğin yaşamasına vakfederek verir. Bu aydın sorumluluğunun bir yansımasıdır ki, Ramazan Bey gençler karşısında “umursamaz” davranmamış hayatına giren her bir gence mektuplarla ulaşmaya, dokunmaya ve dokunarak güzele dönüştürmeye gayret göstermiştir. Zaman zaman da her birine ayrı ayrı yetişemediği için sıkıntıya kapılmıştır. Bu sıkıntı anlarını 9 Kasım 1983 tarihli üniversite üçüncü sınıf öğrencisi iken yazdığı mektubunda bulmaktayız.

“De ki sana mı adamın biri adam olmayacaksa, fakat bir türlü yapamıyorum. İstanbul’u gördükten sonra dünyam alt-üst oldu. Gençlik adına çok endişeleniyorum.” (s.4)

14 yaşında bir köy delikanlısı olarak 1976’da sultanların fetih rüyalarını süsleyen, şairlere esin kaynağı olan İstanbul’a yazdığı mektubunda büyük idealler ve gelecek özlemi kuran hoca, üniversite üçüncü sınıf öğrencisi iken bir aydın sorumluluğunda İstanbul gençliğini yakından görme imkanı elde eder. Yukarıdaki alıntıda “İstanbul’u gördükten sonra dünyam alt-üst oldu.” derken yalıtık / yitik zamanlar yaşayan gençlik karşısında duyduğu endişeyi dile getirir. Yine bu yıllarda yazdığı bir başka mektubunda;

“Velhasıl orada gördüklerim bende bir şamar etkisi yarattı. Bir nesli kaybediyoruz diye çok içlendim.” (s.3) der.

Ramazan Beyin gençlik karşısında duyduğu endişe ve üzüntü yalnızca İstanbul gençliği için söz konusu değildir. O aynı zamanda köy gençlerini de sorunsallaştırır. 1983’te kardeşi Necdet Korkmaz’a yazdığı mektubunda;

“Artık köyde doğru dürüst genç kalmadı. Üç-beş tane cehaletin tutsağı çocuklar var. Onlar da kahvedeki okey taşlarının altında mahsur kalmışlar. Zavalluları kurtaracak kimse yok. Irgat çalışıp şimdilik 1500 lira alıyorlar. Üç-dört gün sonra biçin olmayacak ve onlara 150 kuruş dahi kimse vermeyecek. Gelecek yılı düşkünler köşesinde tünekleyerek bekleyecekler. Bu gençler her türlü idealden uzak; ruhsuz ve kültürsüz; duygu taraflarından ziyade bedenlenmiş ve hayvanî arzuların esiri insanlar. (...) Onların hali bizleri daima üzer ve rahatsız eder. Ama elden ne gelir. Biz isteriz ki herkes bir ekmek sahibi olsun, okuyup cehaletten kurtulsun ki, onunla anlaşmak ve konuşmak daha kolay olsun.” (s.2) derken yine Canım Gurbet Kuşu olarak adlandırdığı kardeşi Necdet Korkmaz’a 22 Nisan 1983’te yazdığı bir başka mektubunda da köy ahalisi ve gençliğinin durumu karşısındaki üzüntüsünü dile getirir.

“Köy ölü gibi...İnsanların kalpleri Arabistan Çölü gibi kupkuru, cehalet en derin köklerini salmış; kin, nefret onun meyveleri, derlenmek üzere olgunlaşmış.Gençlik Şener’in kulübünde okey taşları altında kalmış, her geçen gün biraz daha beklenen sona doğru gitmekte. Velhâsıl, köyden hiç memnun ayrılmadım, insanlarımız tükenişe, karanlığa susamış gibi... Üzüldüm!” (s.3)

Kentlerde yalıtık ve yitik bir yaşamı, köylerde okey taşları altında mahsur kalmış imkansızları kabullenemeyen hoca, “zamanın elinden tutmak” için mektuplarını aracı unsur olarak kullanır. Bu sebeptendir ki mektuplarında şahıs isimlerinden çok sıfatlara rastlanır. Onun gözünde erkekler Genç Sakarya, kızlar ise Bayrak Abla’dır. Her ikisi de yarının aydınlık Umud’u, Günışığı olacaklardır. Ramazan Bey bu uzun ve çetin yolda yalnız yürümeye razı olsa bile, daha çok gence

⁷ 24 Kasım 1984 tarihli mektup, s.3

ulaşabilmek için akraba çevresinden de destek ister. 12 Şubat 1988 tarihli mektubunda kardeşi Necdet Korkmaz'a şöyle seslenir:

“Canım kardeşim, umutlarımızı daha ötelere taşıyacak gençlerimiz için hepimiz gayret göstermeliyiz.” (s.2)

Yine 19 Eylül 1988 tarihli Mitat Durmuş'a yazdığı mektubunda;

“Gerçekten memleketimizin sizler gibi idealist ve inançlı gençlere pek çok ihtiyacı var. Şimdi sizler de bu ihtiyaca cevap vermek zorundasınız. Çünkü gün gelmiş bu memleketin gençleri, bizlerin rahatı için canlarını feda etmişler. Şimdi bizler de hiç olmazsa onlara layık, çalışkan ve fedakâr insanlar olmalıyız.” (s.2) der.

Ramazan Bey, mektuplarında muhataplarının zihnini ve kalbini Elbert Hubbara'nın ifade ettiği gibi “büyük ve muhteşem işler” üzerine toplar. Çünkü hoca, her şeyin arzudan doğduğunu ve her samimi dileğin yerini bulacağını, kalp neye bağlanırsa, varlığın da ona bağlanacağını bilmektedir. Bu amaçla gençleri ütöpik bir idealizme değil kültür, sanat, edebiyat gibi alanlara da yönlendirir. Mektuplarla birlikte gönderdiği bu alanlara ilişkin kitaplar, mektup muhataplarının ufkunu ve estetik algısını da şekillendirmeye, dünyaya farklı bakış açılarından bakmaya davet eder. Gençlerden gelen kitap değerlendirmelerini dikkate alarak yeni kitaplar önerir, temin edebildiklerini gönderir edemedikleri için ise kitap isimlerini vererek onların sosyal ortamlarını kitapçılara kanalize eder. Çocukluk ve gençlik duyguları ile hocaya gönderilen şiir metinlerini büyük başarılar olarak alkışlayarak gençlerin estetik alanlarını daima açık tutar. 5 Ekim 1987'de Necdet Korkmaz'a yazdığı mektubunda;

“Geçen akşam benim eski yazıları karıştırıyordum. Senin gençlik şiirlerine rastladım. Ne kadar içten, ne kadar şairane yazmışsın. Liseli bir gencin sevda dolu yüreği kadar saygıya değer pek az şey vardır. Orada her şey toprak kadar bereketli, su gibi aziz ve yeni doğmuş bir çocuk kadar günahsızdır.” (s.2) diyerek gençleri şiirle, sanatla buluşturmuştur. Çünkü hoca 9 Kasım 1983'te yazdığı mektubunda; *“Benim aslanlarım kültürlü insanlar olarak çıkmalı karşıma. Bazı şeyleri yenecek, bazı engelleri atlayacak güçte insanlar olmalılar.”* (s.4) beklentisi içindedir.

20 Mayıs 1990 tarihli mektubunda; *“İlim adamı herkesten çok fedakâr olmalı.”* (s.3) diyen Ramazan Bey, memleket, millet lirizmi ile seslendiği muhataplarına adeta köklerin derin sesini duyurur. Devletin ehemmiyetini bilen irfan sahibi bir Anadolu insanının ocağında büyüyen hoca, dedelerinden aldığı sesi, aydın kimliği ile çoğaltarak genç kuşaklara ulaştırır. Bunu yaparken hem geçmişin geçmemişliğine, geçilmemesi gerekliliğine dikkati çekmiş, hem de soylu olmayı, ruhça zengin olmanın bir erdemi olarak değerlendirmiştir. Ablası Güneş Bingöl'e yazdığı 15 Mayıs 1985 tarihli mektubunda Melih Cevdet Anday'ın *Geçmişin Geleceği*⁸ diyerek adlandırdığı takvimsel zamanları aşan, anakronik bir zamanın sözcüsü olarak seslenir.

“Hatıralara saygılı olmak lazım. Çünkü onlar yaşadığımızın ve insan olarak sevdiğimizizin, sevildiğimizin ispatı, delilleridir. (..) Bizim kaynağımız, mazimiz, geçmişimizdir. Kaynağı kesilen su nasıl gücünü kaybedip önce bataklık haline gelir, sonra da kurursa insanlar da öyledir.” (s.2) der. Bu mektuptan üç yıl önce orduda görev alan kardeşi Necdet Korkmaz'a 22 Nisan 1983'te yazdığı mektubunda ise Alaaddin Dedesinin cümlelerini hatırlatarak devlete sadakatin ve ona hizmet etmenin soylu duruşunu güncelleştirerek devam ettirilmesinin altını çizer.

“Canım Kardeşim, vatanın en ufak çıkarları bizim en kutsal hazinemizdir. Onu korumak, bize ancak ve ancak şeref verir. Bu yüzden seninle hepimiz kıvanç duyacağız. Hani eskiden o “âşâr” vergisi zamanında, eldeki malın fiyatı kadar harç aldıklarından köydeki herkes varlığını, tahsildar köye geldiğinde saklarmış ya, sonra da dedeme kendileri gibi niçin yapmadıklarını

⁸ Melih Cevdet Anday, **Geçmişin Geleceği**, Türkiye İş Bankası Yay., İst. 1999, 247 s.

sorarlarmış. Dedem onlara “Oğul, Devlet’e hainlik düşünülemez. Onun gücü bizim de gücümüzdür. Belki şimdi bize faydası olmaz, ama ilerde çocuklarımız o büyük ağacın gölgesinde büyüüp onun bir dalı olacaktır.” Görüyor musun canım kardeşim, bizim -Devlet- anlayışımızı!..” (s.2)

Yine Necdet Korkmaz’a yazdığı 30 Ekim 1986 tarihli mektubunda öğrenim hayatında karşılaştığı sıkıntılardan bahsettikten sonra; “Ama beni teselli eden bir şey var; milletimize hizmet etmek, onun yüce ve ulvî varlığına büyük bir evlât olmak... Bunu bize atalarımızın ruhu da böyle söylüyor.” (s.3) diyerek geçmişin haldeki sesi olur.

Ramazan Bey’in mektuplarında başkaca temalar da vardır. Ancak mektuplara sirayet eden idealizm bu yazının da çerçevesini kendi üzerine toplamıştır. Öyle ki, hocanın maddî dünyaya ilişkin neler düşündüğünü mektuplarından hareketle çözümlemeye çalışırken dahi, konu kendisini ideal bir dünyaya iter. Yazımızın ilerleyen bölümlerinde hocanın lisan yıllarına ve asistanlık yıllarına ilişkin karşılaştığı sıkıntılara da yer verilecektir. Ancak orada da sıkıntılar, Pülümür Dağına yağın karın, bahar idealizmi ile eritilmesine denk gelir.

Hoca, İstanbul’da bulunan ve varlıklı ailelerin şımarıklıkları karşısında hayata olumsuzlayarak bakan ve çeşitli maddî sıkıntılar yaşayan mektup muhatabına 29 Aralık 1986’da gönderdiği mektubunda;

“Para ve servet insana şahsiyet ve kültürle beraber gelmez. Bunlar ayrı ayrı şeylerdir. Onlar bu eksikliklerini parayla, servetle, havayla doldurmaya çalışıyorlar. Zaman gelecek ki, boşluğa düşeceklerdir. Cüce her zaman cücedir. Ağrı Dağının başına çıksa bile...”(s.4) diye seslenir. Bu ifadeler muhatabını rahatlatmak için öylesine kurulmuş cümlelerden ibaret değildir. Çünkü hocanın diğer muhataplarına gönderdiği farklı zamanlardaki mektuplarında da maddiyata, mal varlığına, kapitale bakışı aynıdır. Örneğin yukarıda bahsi geçen mektuptan iki yıl önce 24 Kasım 1984’te bir başka muhatabına gönderdiği mektubunda; “Hayata, mutfakla-yatak arası küçük ve maddî bir dünya için gelmedik. Var olmamızın bir gayesi var. Önemli olan her bahar çiçek açmak, her güz bir masal zenginliğinde meyvelerimizi insanlığa sunmak. (...) Dünyanın en şerefli mahluku (yaratığı) olan insan kendini maddenin dişlileri arasına kaptırmadıkça bu şerefe sonsuza dek nail olacaktır. Zamanımız makine çağı bu yüzden insan ve insanlık ihmal ediliyor. Bedeni ihtiyaçlarımız karşılanmak istendikçe, ruhi ihtiyaçlarımızın önüne set çekiliyor. Sonra ihtiyaçlarımız büyüyor, sosyal patlamalara ve ruhî bunalımlara sebep oluyor. Düşünün ki bir çocuğa her şey veriliyor, lakin güven duygusu ve anne şefkati ihmal ediliyor. O çocuğun hayat başarısı beklenebilir mi.” (s.2-4) Cümleleri ile yansıyan kapitale bakış 29 Mart 1986 tarihli mektubunda ise; “Dünyada en önemli şey; varlıklı ve etiketli olmak değil, ŞEREFLİ olmaktır. Ötesi hikaye, kuruntu, kuru kavga.” (s.3) ifadelerine dönüşür.

Ramazan Bey için maddiyatın öldürdüğü ruhların, demirin öldürdüğü bedenlerden sayıca fazla olmaya başlaması demek, dünyayı yaşanılabilir olmaktan çıkarmak anlamına geleceği şeklinde düşünüldüğünden, mektup muhataplarını daima maneviyat iklimine çektiği görülür. Bu maneviyat iklimi, evrensel / insanî varlık alanına ontolojik olarak açılmayı, tinsel ve zihinsel varoluşu tanımlayan bir iklim alanıdır. Hoca, var olmayı, hacimce yer kaplama anlamında değil, insanlık onurunu sürdürebilme anlamında değerlendirir. Dolayısıyla hacimce yer kaplayan maddiyat dünyasına mektuplarında kapılar daima kapalı tutulmuştur. Maddiyat dünyasına ilişkin bütün savaşım, “kuru kavga” olarak değerlendirilmiştir. Mektuplar bitirilirken muhataplarına; “Kendine iyi bak!” hitap cümlesini sıklıkla kullanan hoca, 10 Ekim 1988 tarihli mektubunda bu ifadenin anlam alanlarına da açıklık getirir.

Turkish Studies

“Bu arada kendine iyi bak. Hani kendine iyi bak derken; bol ye, bol içi gece üstünü açma gibi şeyler değil, ruhunu ve gençlik onurunu zedeleyecek şeylerden sakın, şeklinde anla. Sana bu konuda çok güveniyorum.” (s.6)

Maddiyat dünyası ile medenin dünyasını ayrı ayrı değerlendirirken Ramazan Bey, maddiyatın sağladığı maddeye de ayrı bir yaklaşımla bakar. Hoca, maddenin kendisinden daha çok o maddeye sinen ruhla ilgilenir. Nesnelere insan dünyasındaki varoluş biçimlerini mektuplarına konu edinir. Üniversiteden mezun olan öğrencisi Handan Çobanoğlu'na yazdığı mektubunda; “*Taşların rüyası veya taşların diliyle bir milletin rüyasını*” (s.3) görmek için mimariye bakar. Yine Eylül 2003'te o yıl itibarıyla Kırgızistan'da bulunan Prof. Dr. Ahmet Buran'a yazdığı mektubunda bir bağlamayı (sazı) niçin bağrına basmak istediğini “*bağlama*” ile oluşan referan birliğini açarak nesnel dünyanın algılanışına ait ortak duyarlılıkları çoğaltmak ister.

Mektubun fonda duran konusu bir bağlama (saz) gibi görünse de eşyaya sinen ömür rüyaları tahlil edilir. Ulaşabildiğimiz yüz kusun mektup içinde giriş ve hitap biçimi değişen bu mektupta Ramazan Bey bir bakıma kendi ile konuşmakta, mektup metni, günlüğün (hocanın ifadesi ile söylersek “*Karakaplı*”nın) sayfalarından çıkmış gibidir. Hüzün mektubun daha ilk cümlesinde kendini gösterir. Hoca, yaşanan hüznü paylaşma ve bu hüznün doğuşuna sebep olan yaşanmışlıkları mektuba konu edinerek bir bağlamadan (sazdan) hareketle nesne ile insan arasındaki ilişkiyi mensur bir şiir metni gibi muhatabına, “*Aziz Dost*” dediği insana açar. Metnin tamamını bu yazıya aktaramayacağız ancak hocanın “*bağlama*” ile bağlandığı değerler dizgesini verebilmek için yer yer alıntı yapacağız.

Mektup şöyle başlar;

“30 Eylül 2003

Eylül'ün Son Günü

Aziz Dost, Merhaba,

Eylül'ün son günü bugün... Hüzün salkım saçak her yönde... Tarifsiz bir keder yaşıyorum, tanımlayamadığım, öteleyemediğim tarifsiz bir keder... Sen olmalıydın...

Akşam yalnızca gölgeleri değil içimizdeki hüznü de büyütüyor... Eve gitmek istiyorum.. Ah... ev ne kutsal bir sığınak, dostlar gibi...

Akşam olunca daima bizi bir şeyler çeker eve; hanım, çocuklar, sıcak bir yuva... Bu akşam beni eve sazım çekti aziz dost.. Ana memesinin bir bebeği çekmesi gibi; içten, karşı konulamaz bir çekilişti bu sefer... Bir an önce eve varmak, duvara özenle astığım ve haftalardır dokunmadığım sazımı kucmak dokunmak ve onunla içlenmek istiyordum... Belki o da beni istiyordu... Olamaz mı? Mademki ömrümüzün rüyası eşyaya sinerdi; o zaman sazımın da sahibini ve onu dut ağacından oyan ustasını özlemesi, zaman zaman da kendine çekmesi gerekmez miydi?..

Bugün Eylül'ün son günü, aziz dost... Günler kısaltmaya, havalar soğumaya başladı. Etrafta rengârenk yapraklar uçuşuyor... Sanki her şey içten bir çözülüşün önlenemez cazibesine kapılmış gibi akıyor...” (s.1)

Franz Kafka, *Taşrada Dügün Hazırlıkları* isimli kitabında; “*Çevremizdeki acıları bizim de çekmemiz gerekmektedir. Hepimizin ortak bir vücudu yoktur, ama ortak bir büyümesi vardır.*”⁹ diyor. Mektubun Eylül'ün son günü yazılmış olması ya da mektuba “*Eylül'ün Son Günü*” ifadesi

⁹ Franz Kafka, **Taşrada Dügün Hazırlıkları**, (Çev.: Kamuran Şipal), Cem Yayınevi, İst. 2005, s. 47

ile başlanması “*hüznün salkım saçak her yönde*” bulunurluğuna işaret ederken, aranılasi, paylaşılasi dost kapılarını aralar. Hoca, hüznün karşısında sığınma mekânları arar. Bunlardan ilki evdir. “... *Eve gitmek istiyorum.. Ah... ev ne kutsal bir sığınak*”. Hüznün karşısında yönelinen ev, hocanın hatıralarına dönüş mekânıdır. Onu eve çeken, hem de “*Ana memesinin bir bebeği çekmesi gibi*” eve yönelten yaşadığı “*tarifsiz, tanımlanamayan, ötelenemeyen keder*”dir. Hocanın kendi içine dönüşü, hatıralara dönüşü olan ev, hatıraların nesnesini muhafaza eden bir mekândır. Burada gerçekte hoca, eve değil, hatıraların sindiği, bir ömür rüyasını kendi üstünde toplamış, hüznün kaynağı, köylü bir saz ustasının -Hacı Usta’nın- ölümü karşısında bu usta tarafından yapılan saza (bağlamaya) dönmek ister. “*Bir an önce eve varmak, duvara özenle astığım ve haftalardır dokunmadığım sazımı kucmak dokunmak ve onunla içlenmek istiyordum... Belki o da beni istiyordu... Olamaz mı?*”

Hacı Usta, aşıklık geleneğinin önemli temsilcilerinden Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, İlhamî ve İhsanî gibi aşıkların sazlarını yapan, Çıldır’ın Kenarbel Köyünden bir saz ustasıdır. Ramazan Beyin köyü ile komşu olan bu köydeki usta ile hoca liseli yıllardan beri sık sık görüşmüş, onunla arı kovarı, tarım aletleri ve bağlama yaptığı küçük marangoz atölyesinde sohbetler etmiş, ondan göç hikâyelerini dinleyerek duyarlılık alanları (*ortak büyüme alanlarını*) geliştirmiştir. Hoca, lisans yıllarında Hacı Usta’dan bir anı kalması arzusu ile aldığı sazına, ustanın ölümü karşısında yönelerek, ona *dokunmak, kuçmak*, yaşam hatıralarına, saza sinen ruha ulaşmak istemiştir. Saz (bağlama), bağlanılan değerlere dönme, değer bağlayıcılarına saygı duyma unsuru olarak mektupta yönelinen unsurdur.

“*Akşam beni eve çeken şey ne hanım, ne çocuklar, ne evin sıcaklığı... Anladım ki beni eve çeken, duvara asılı duran ve haftalardır dokunmadığım garip sazım; ustası ölen sazım...*” diyen Ramazan Bey, Hacı Usta’nın yaptığı saz aracılığı ile söz alanlarına açılır. Hacı Usta’nın Aşık Elesger’den alıntılı olarak çalıp- söylediği *Sarı Köynek* türküsü, hocayı bir başka *bağlantı* alanına iter. Bu türkü yalnızca hoca ile Hacı Usta arasındaki hatıraları değil, hocanın babası Sümmani Korkmaz ile hoca arasındaki baba-oğul yaşanmışlıklarını da sembolize eder. Çünkü *Sarı Köynek* türküsü, Sümmani Korkmaz için de “*sevinçlerini, üzüntülerini anımsatan bir dinginlik durağı*”dır. Bu sebeple, Ramazan Bey, sazın çağrısına tanımlayamadığı, öteleyemediği kederin doğurduğu hüznü dindirmek için yönelir. Çünkü saz, onu hatıralar ikliminde dinginliğe *bağlayan* bir duraktır. Mektup muhatabı Prof. Dr. Ahmet Buran ise bu durakta hissiyatın paylaşımına açıldığı dost olur.

Gençlerin bellek alanlarını şekillendiren, nesnelere rüyasını anlamaya ve ona sinen ömür hatıralarını çözümlemeye özen gösteren Ramazan Korkmaz, algı dünyalarını tematik örgülerle kurduğu gençlerin evlilik yaşamlarında da temel yönlendirici, yol gösterici fonksiyonunu yine mektuplarla sürdürür. 9 Kasım 1985 tarihli Necdet Korkmaz’a yazdığı mektubunda; “*Anne ve baba kelimeleri kadar, dünyada hiçbir kelime sıcak, samimi ve şefkat dolu değildir. Hayata gerçek manasını; yaşatmadan yana olan ve daima insanoğlunun ebediliğini sağlayan bir üçüncü kelime (çocuk) katar.*” (s.1) diyerek anne-baba ve çocuk üzerine kurulan, hayata anlam katan ailenin ve ev olmanın önemine vurgu yaparken 9 Mayıs 1993’te Ahmet Karakuş’a yazdığı mektubunda ise insan dünyasını paramparça eden, onu modern hayatın girdabından kurtaran unsurun evlilik olduğunu söyleyip evlenme hususunda almış olduğu kararı onaylayarak kutlar. “*Sevgili Ahmetçiğim, seni kutluyorum. Bu işi geciktirmek akıl işi değil. Kişi “evliliğin yükünü taşıyabilirim” diyebildiği an evlenmeli. Modern hayat dediğimiz bu girdap o kadar karmaşık ki, insanın dünyasını paramparça ediyor ve kendimizin olma şansını pek az yakalayabiliyoruz. “Kendimizin olma” savaşındaki ilk önemli adım evliliktir. O kutsal kurum, insanı yüzlerce üniversitenin veremediği bir tarzda olgunlaştırıp hayata sunuyor.*” (s.2-3)

Turkish Studies

Ramazan Beyin mektuplarda ailenin temel belirleyicisi anne-baba ve çocuğa ilişkin görüşlere de ulaşma olanağı vardır. Aile oluşumunun ön hazırlayıcısını uyum temeline oturtan hoca, bu konudaki düşüncelerini “Kız oğlana yaraşır, hançere kılıf gibi.”¹⁰ söylemi etrafında şekillendirmiştir. Aile kurmanın heyecanlarını yaşayan kardeşi Necdet Korkmaz’a yazdığı 29 Ocak 1986 tarihli mektubunda babalık duygusunu şu cümlelerle tanımlar:

“Canım Kardeşim Necdet, baba olmak dünyanın en güzel ve en faziletli duygularıyla kucaklaşmak demektir. Bir takım sıkıntılar içinde bile olsa bu duygu insana güven ve huzur verir.” (s.2) Yine bu yıllarda yazdığı bir başka mektubunda da annenin ev/aile içindeki kurucu, dinginleştirici, sağaltıcı fonksiyonuna işaret eder. Annenin tek bir sözü ile sıkıntılarını, yersiz korkularını nasıl dağıldığına şu cümlelerle değinir; “Herhangi bir yersiz korku senin tek bir sözünle dağılabilir. Bir sözünle sıkıntılı bir yüreğe dünya değerinde bir teselli bağışlayabilir.”¹¹ Burada şu ek bilgiyi Ramazan Beyin uz görüşlülüğü açısından da belirtme durumundayız. Hoca, anne-baba ve çocuk üzerine tanımlayıcı ifadelerde bulunduğu yıllarda bekârdır. Baba kavramının ne olduğuna ilişkin tanımlayıcı ifadelerde bulunmak evli olmayı zorunlu kılmaz. Ancak *babalık duygusu* üstüne tanımlayıcı ifadelerde bulunmak yaşanmışlığı zorunlu kılar. Hoca, bu zorunluluğu ortadan kaldırarak

babalık duygusunu tanımlar ki bu da bir başka dikkat çekici uz görüş/hissediş olsa gerek.

Ramazan Beyin mektuplarında ulaşabildiğimiz bir başka konu ise hocanın lisans, yüksek lisans ve asistanlık yıllarına ilişkin bilgilerdir. Ortaokul ve lise çağlarında güzel sanatlara karşı duyduğu yakın ilgi hocayı lise yıllarında özellikle müziğe, resme ve edebiyata yöneltir. Atatürk Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü tercih etmeden bir yıl önce İstanbul Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesine bu amaçla kaydolar. 1980-1981 Akademik Yılında edebiyat eğitimi almaya başlayan Ramazan Beyi özellikle iki şey kaygılandırmaktadır. Bunlardan ilki memleketin içinde bulunduğu durum ikincisi ise bu yıllarda Erzurum’da üniversite öğrencilerinin ciddi anlamda sıkıntı yaşadığı barınma-yemek gibi fiziki şartların ağırlığı ile okuldan kaydı silinen öğrenciler ve kendisinin bu çetin şartlar içinde başarılı olup olamayacağı. 1980’li yılların siyasi karmaşası da bu kaygıları artıran unsurlardandır.

¹⁰ Üniversite son sınıf öğrencisiyken kardeşi Necdet Korkmaz’a yazdığı 30 Ocak 1985 tarihli mektup.

¹¹ Ay ve günün belirtilmediği 1986 tarihli mektup.

Ramazan Beyin yüksek öğrenim ve asistanlık yıllarına ait bilgilerine elimizdeki mektuplardan yalnızca Güneş Bingöl ve Necdet Korkmaz'a yazılanlardan ulaşabiliyoruz. Diğer mektuplarında bu konulara yer verilmemiştir.

Üniversitenin daha ilk haftasında Güneş Bingöl'e yazdığı 22 Ekim 1981 tarihli mektubunda bu döneme ilişkin şu bilgileri vermektedir.

“Günler ne çabuk geçiyor değil mi? Bizim dersler başladı bile. Erzurum'a gelesi daha bir hafta oldu. Burası anababa günü. Yurtlarda yer yok. Tıklım tıklım her yer. (...) Öğrencinin büyük bir bölümü otelde kalıyor. Bu duruma daha ne kadar dayanılır meçhul.

Yurtta yemek çıkıyor ama ateş pahası. Devletin aşhanesi daha tamamlanmamış. Öğrenciler çıkarıcıların insafına terk edilmiş çok perişan bir durumda. Birkaç arkadaş dayanamayacakları söyleyip daha şimdiden ayrıldılar bile. Böyle giderse maddi imkânsızlık birçoğuna daha okulu bıraktırabilir. Bizim durum iyi sayılır. Bizden çok daha güç durumda olan arkadaşlar var.(...) Yatak yok, yemek yok, iş sahası yok. Hep dar gelimli aile çocukları.

Onu da çıkarıcılar yolup duruyor. ”
(s.1)

15 Kasım 1981 (Üniversite I. Sınıf)

Koşulların sıkıntılı olduğu bu yıllarda, Ramazan Bey okuldan ayrılmak zorunda kalan arkadaşlarına çok üzülür. Namık Kemal'in *“Bais-i şekva bize hüzn-i umumidir Kemal / Kendi derdi gönlümün billah gelmez yadıma”* dizelerindeki gibi hocanın da kendi derdinden daha çok umumun derdi ile

dertlendiği dikkati çeker. Onu bu yıllarda sıkıntılardan ve üzüntülerden kurtaran iki önemli durak vardır. Bunlardan ilki *“ulvî-yüce bir değere sığınma”*¹² ikincisi ise kendisine gönderilen mektuplardır. Sevgi ve samimiyet dolu bu mektuplarla hoca yapması gereken işler için güç bulur. Bu durumu da mektup muhataplarına yazdıklarında ifade eder. *“Zaman olur ki, insan, sıcak iklimlerin çiçekleri gibi topraktan ziyade güneşe yönelir. Hani cismanî yönümüzü besleyen maddeye değil sınımsız bir ilgiye, sevgiye, muhabbete ihtiyaç duyar.*

¹² 26 Nisan 1983 tarihli Güneş Bingöl'e gönderdiği mektubunda bu durumu şu cümlelerle anlatır. Bu yaşama bakışın da bir ifadesi olur. *“Hayatta, çoğu zaman kendimizden, insanlardan ve gerçeklerden kaçıp sığınacak bir yer, bir ulvî mekan ararız. Bu yüzdendir ki, ilk insandan bu güne fizyolojik ihtiyaçların da dışında, en çok gereksinim duyduğumuz şeylerden biri de “İNANMA” duygusudur. Kabımıza sığmayacağımız zaman hepimiz “ulvî, yüce” bir makama sığınma gereğini hissederiz. İmanla tevekkül ettiğimiz zaman; kalplerimizde esen ılık bir rüzgarın nefesiyle uçtuğumuzu sanıp ferahlarız.”*

Turkish Studies

Hayatta hiçbir şey insanı “sevmek” kadar mutlu edemez. Dostlar tarafından hatırlanmak, tanrı'nın iyi kalplere en büyük lütfüdür. İşte bir mektubun bunca iltifata mazhar olması, onun, taşıdığı duygu ve his yükünden dolayıdır.”¹³

İmkânların her bakımdan sınırlı olduğu şartlar içinde yüksek öğrenimine devam eden Ramazan Bey, bir yandan da yaşlı anne ve babasını düşünüp kaygılanmaktadır. Sıkıntılı yaşam sürecini kış ve kar sembolleri aracılığı ile anlatan hoca, yaşlılık sürecini de yaşadığı coğrafyanın amansız kış şartları dolayısıyla *kar-kış* sembolleri ile anlatır.

“İnsanlar ne çabuk değişiyorlar. Şu ihtiyaçlık zalimi insanı ne yaman yakalıyormuş. Hani bir sabah kalkıyorsun, kar yağmış, çaresiz ellerini ovuşturuyorsun. İşte öyle bir şey!...”

Ramazan Beyin mektuplarında sıkıntılı süreçler dramatik anlatımlardan daha çok içinde yaşanan zamanın olumsuzluklarına rağmen başarılı olmak idealizmi üzerine kurulmuştur. Sıkıntıları, Nurettin Topçu'nun *“Güzel irade ıstırapla gelişir.”¹⁴* sözünde olduğu gibi olgunlaşmanın bir aracı olarak değerlendirir. 26 Eylül 1984 tarihli mektubunda konuya ilişkin olarak şunları ifade eder: *“Hayatta hasret çekmek de acı çekmek gibi insanı olgunlaştırıyor ve farkına varmadığı birçok değerleri kavramasını sağlıyor. Yani sevmeyen, hasret çekmeyen, acıyı tatmayan, âşık olmayan bir gönül neye yarar?.. Duygusuz, hissiz hayvan gibi.”* (s.1)

Mektuplardan öğrendiğimiz üzere, Ramazan Beyi üniversite öğrenimi sürecince en çok üzen konulardan birisi de *Gençlik Yılı* dolayısıyla 1985'te Atatürk Üniversitesinin düzenlemiş olduğu büyük organizasyonun en iddialı bölümlerinden birisi olan *“Milli Kalkınmada ve Bütünleşmede Gençliğin Rolü”* konulu makale yarışmasıdır. Hoca, Mayıs 1985'ten Aralık 1985'e kadar yazmış olduğu mektuplarında sıklıkla bu konu üzerinde durmuştur. 15 Mayıs 1985'te bu yarışmada birinci olduğunu öğrenmiş, sevinçlerini ve üzüntülerini bir sağaltım mekânı olarak gördüğü ve Nazeşim diyerek hitap ettiği İstanbul'daki ablası Güneş Bingöl ile şu cümlelerle paylaşmıştır:

“Bugün iki mutlu haberi üst üste aldım. O yüzden neşeme diyecek yok. Atatürk Üniversitesi'nin düzenlemiş olduğu “Milli Kalkınmada ve Bütünleşmede Gençliğin Rolü” adlı makale yarışmasına katıldım ve bugün sonuçlar açıklandı. Tahmin et bakalım Nazeşim, kardeşin kaçınıcı olabilir?..

Bu yarışma “Gençlik Yılı” dolayısıyla üniversitemizin düzenlemiş olduğu büyük bir organizasyonun en iddialı bölümü idi. Ödülleri 19 Mayıs 1985 Pazar akşamı bizzat rektör (Prof. Dr. Hurşit Ertuğrul) bey verecek. Ramazan Korkmaz bu yarışmanın birincisi. Birincilik ödülü 25.000 TL. Ama benim için paranın önemi yok. Böyle kritik ve büyük bir yarışmada derece almak her şeye bedel. Galiba bir de plaket verecekler. Daha tafsilatlı haberi ödül töreninden sonra yazarım. Ayrıca bol da fotoğraf gönderirim.” (s.1)

Hocanın büyük bir sevinçle karşıladığı birincilik haberinden dört gün sonra (19 Mayıs 1985'te) makale yarışmasının ödül töreni siyasi endişelerle iptal edilir. Hocanın her mektubunda özenle kaçındığı ve devamlı kaygılandığı ideolojik söylem makale yarışmasında karşısına *“siyasi anlaşılabilir”* denilerek çıkar. Mektuplarının hemen tamamında gençlik idealizmini yoğun bir tema olarak işleyen Ramazan Bey, 14 Haziran 1985'te kardeşi Necdet Korkmaz'a yazdığı lisans öğreniminin son mektubunda bu üzüntüsünü şöyle anlatır:

“Şimdi öğrenciliğimin en son mektubunu da sana yazıyorum. Okulu bitirdim. (...) Hani şu makale yarışmasından alacağımız 25.000 TL vardı ya onu bize vermediler.(...) Bizim

¹³ 13 Ekim 1984 tarihli Necdet Korkmaz'a yazılan mektup.

¹⁴ Nurettin Topçu, **İradenin Davası**, Hareket Yay., İst.1968, s.40

hocalar falan çok üzüldüler, itiraz ettiler ama şimdilik ben konunun kapanmasını istedim. (...) Yüzde yüz haklı olduğum bir davada susmak zorunda kalmak beni çok yıprattı. İmtihanların en sıkı zamanı alıp başımı Çıldır'a gittim. Gerçi parası önemli değil, başını yesin, ama düpedüz haksızlığa uğramak bana çok acı geldi. O makaleyi sizin için yazmıştım. Derece alacağımı biliyordum.” (s.3)

Bu konuyu üniversitede sorun olmaktan çıkararak Ramazan Bey, yüreğinden ve gönlünden çıkarmakta güçlük çeker. 15 Temmuz 1985'te yazdığı mektubunda bir bakıma epigram ifade konumunda olan şu ifadeler yer verir: *“Bir insan, kendinden ziyade sevenlerini ve mensup olduğu toplumu düşünüp, sorumluluğunu idrak ederse, onun başarısız olması mümkün değildir.” (s.3)* Bu düşünceden hareketle yarışmadan 4 ay önce yazdığı ve lisans öğreniminden sonraki sürece ilişkin ideallerini anlattığı 1 Şubat 1985 tarihli mektubunda akademik dünyanın içine dahil olmak istediğini dile getirirken de şahsi düşünceleri ötelemenin gerekliliği üzerinde durur. *“Hayatımın kumarını oynayıp boyumdan - belki- büyük işlere giriyorum. Ama başardığım zaman her şey değişebilir. Bunun için de her zevke kapılarımızı sıkıca kapamak zorundayız. Çünkü istikbalin ve gelecek nesillerin sorumluluğunun mevzubahis olduğu her yerde, bütün şahsî ihtiraslar susar. Allah yardımcımız olsun!” (s.2)* diyen Ramazan Bey, bütün bu sebeplerdendir ki yarışmaya ilişkin olumsuz gelişmeleri üniversitesinde sorun edinmez. Ancak, haksızlık karşısında onurlu duruşu devam ettirmek adına gönlünden ve yüreğinden yaşadığı bu olumsuz gelişmeyi çıkarmaz.

Lisans öğreniminden sonra akademik çalışmalar yapabilmek düşüncesi ile Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalında Temmuz 1985'te asistanlık sınavlarına girer ve kazanır. Ancak Temmuz 1985'te kazandığı asistanlığa yedi ay sonra göreve başlar. Kararnamenin imzalanması sürecinin uzun sürmesi de Ramazan Beyi bir hayli üzer. Şartların ağır olduğu yıllarda bu sürecin uzaması ailenin kendisinden beklentilerini sürüncemede bıraktığı için sıkıntı yaşar. Bu günlere ilişkin olarak şunları ifade eder: *“Hayat öyle zor öyle ağır ki, zaman zaman ben bile karamsarlığa düşüp bocalıyorum. Eğer inandığım bazı yüksek değerler olmasa sonuç çok vahim olabilir.”¹⁵*

Yedi ay sonra Cumhuriyet Üniversitesinin aşmış olduğu yüksek lisans sınavlarını 17 Şubat 1986'ta kazanır ve buradan Elazığ'a giderek 18 Şubat 1986'da Türk Edebiyatına önemli çalışmalar kazandıracığı alanda, Araştırma Görevlisi olarak göreve başlar. Birkaç ay sonra kardeşi Necdet Korkmaz'a yazdığı 1 Nisan 1986 tarihli mektubunda bir başka uz görüşlülüğün yansıması olan şu ifadeler yer verir: *“Benim okumam gerçekten ailemize büyük yük oldu. Ama şimdi her şeye değdi ve gelecekte de bunun semeresini ailece, sülalece ve milletçe alacağız.”*

Atatürk Üniversitesinden hocası Prof. Dr. Şerif Aktaş'ın önerileri doğrultusunda Cumhuriyet Üniversitesinde kazandığı yüksek lisans hakkından vazgeçer ve 17 Eylül 1986'da Fırat Üniversitesinde yüksek lisan eğitimine başlar, dersler için Erzurum'a Şerif Beyin yanına git-gel yapar. Bu yolculuklara ilişkin karşılaşılan zorluklar -özellikle de kış aylarındakiler- hocayı ciddi anlamda yormuştur. Ramazan Beyin kışın Pülümür Geçidinde birkaç kez yolda kalışı, 19 Mayıs 1988'te yazdığı mektubuna şöyle yansır ki bu kar-kış sembolü ile anlatılan zorlukların bahar idealizminde eritilmesi olarak çıkar karşımıza:

¹⁵ 17 Şubat 1986 tarihli mektup. Bu mektup metninin tamamı yazımın sonunda yer almaktadır.

“Diyorum ki, bütün sıkıntılar Pülümür Geçidi gibidirler: İnsanı bir ara amansız sıkıştırıp üzerler, sonra sıkıntılarıyla birlikte kar gibi eriyip giderler.” (s.2)

Ramazan Bey, önemli olmak ve önemli kılmak arzusunu daima yüksekte tutmuş, muhatabını önemseydiğini yazdığı mektuplarla gösterdiği gibi, kendisi de muhataplarınca önemsenmiş, 25-30 yıla yakın bir süreden fazla bir zamandır gönderilen mektuplar da büyük bir özenle korunmuştur. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite çağlarındaki çocuklara / gençlere yazdığı mektupların kuşatıcılığının da bir yansıması olarak alınan mektuplar özenle muhafaza edilmiş, adeta bu yazının şekillenmesine vesile olacakları günü beklemişler gibidir. Ramazan Bey henüz üniversite üçüncü sınıf öğrencisi iken kardeşine yazdığı mektubunun sonuna koyduğu *notta*, mektupların bir gün bir araştırmaya konu olabileceğini adeta ön görmüştür. *“Not: Canım Necdet’ciğim sana yazdığım mektupları mümkünse iyi muhafaza et, ileride bana lazım olabilir.”¹⁶ (s.4)*

“Yüz yıllar dahi tek bir “ân”ı yaşamak için geçer.” diyen Ramazan Beyin mektuplarına ilişkin olarak bir hatırayı yazgının yansıması bakımından buraya aktarmak gerekir. *“Işığa karışın”* söylemini, kuruculuğunu üstlendiği üniversitenin ilkesel söylemi olarak belirleyen hocanın, tarihsel mektuplarını, tarihe tanıklık etmek için gönderen ablası Güneş Bingöl, mektupların ve fotoğrafların üzerine *“Güneşe verilecekler.”*ya da *“Güneşe gönderilecekler.”* notunu düşer. Hoca dünyaya geldiğinde babası Sümmani Korkmaz rüya âleminde parmağına takılan yüzüğün ışığının dağları aydınlattığını görür. *“Ateşe atılacaklar”* ifadesi *“Güneşe gönderilecekler”*le yeniden karşılaştırılarak düşünüldüğünde Ramazan Beyin güneşe giderken yanında başka *“güneşe gönderilecekleri”* de taşıması düşündürücüdür. Yazımıza Ramazan Beyin cümleleri ile nokta koyalım.

“Bizi arayıp soranlara, mektubumuzu okuyup-dinleyen dostlarımıza selam ve hürmetler.” (s.4)

¹⁶ 27 Mart 1983 tarihli mektup.

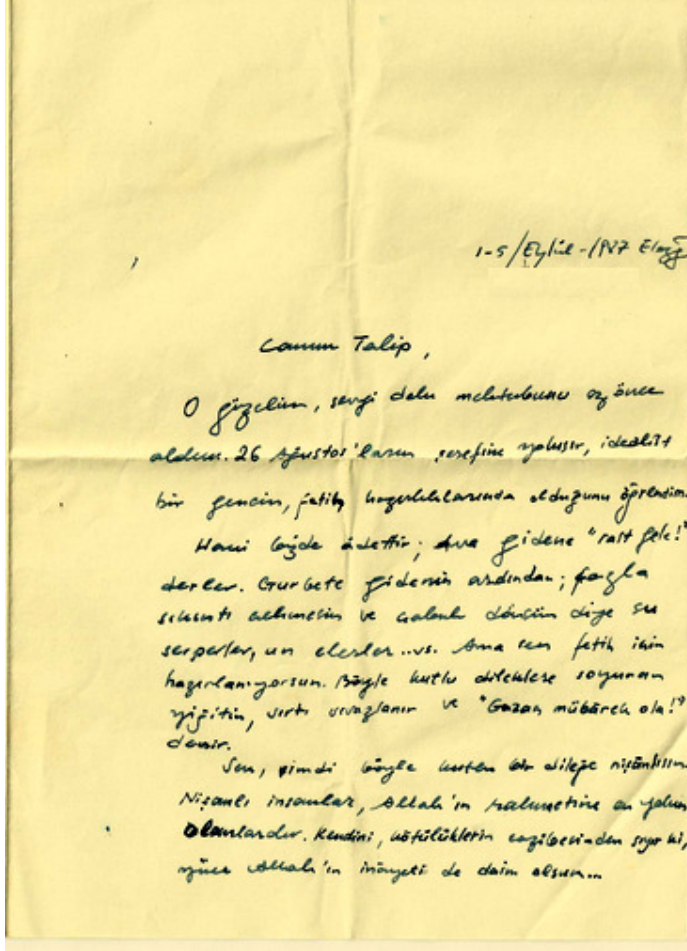
Ramazan Beyin Mektuplarında KORA Şeması¹⁷

	TEMATİK DEĞER / ÜLKÜ DEĞER	KARŞI DEĞER
KİŞİ	Güneş Bingöl Gülhan Karakuş Necdet Korkmaz Talip Korkmaz Mitat Durmuş Handan Çobanoğlu Gürsoy Durmuş Ahmet Buran Hacı Usta	Yitik Nesiller Karanlık Ruhlu İnsanlar Bataklıktaki Kurbağalar Bedenî Arzularla Yaşayanlar Köstebek Mizaçlı İnsanlar Kokuşmuş Kafalar
KAVRAM	Gelecek Gençlik Sevgi-Aşk Ümit Bilim/ İlim Millet/ Vatan Ciddiyet Sorumluluk Geçmiş (Kökenbilgisi) Adalet Hizmet Güven İnanç/ İman Samimiyet Bağlılık Edebiyat/ Kültür/ Sanat Şahsiyet Devlet Okuma Tutkusu Ordu	Umursamazlık Adaletsizlik Yalıtık Hayat Bedeni Arzularla Yaşama Gurbet Yalan/ Riya Yozlaşma İletişimsizlik Cehalet Ten Severlik Kayırmacılık Yaşlılık Ölüm Kimsesizlik Tükeniş Ayakbağı

¹⁷ Şemadan da görüleceği üzere Ülkü Değerler her bakımdan Karşı Değerden daha çoktur. Hoca karşı değer yaratmaktansa ülkü değer yaratmayı esas alır.

	İffet Azim/ Çaba/ Gayret Anlaşmak/ Konuşmak	
SİMGE	Günüşiği Umut Genç Sakarya Bayrak Abla Kutlu Dileğe Nişanlı Yiğitlerbaşı Sınırtaşı Aydınlığın Müjdecisi Aydınlık Ufuklar Saz (Bağlama) Dağ Güneş Ufuk Su Işık Bahar/ Çiçek Dost	Karanlık Bataklık Para/ Kapıalseverlik Eylül Kar Kış Okey Taşları Kayıp/ Yitik

Turkish Studies

Ekler: Mektup Örnekleri¹⁸ ve Mektuplarla Gelen FotoğraflarMektup I¹⁹

1-5/ Eylül-1987

Elazığ

Canım Talip,

O güzelim, sevgi dolu mektubunu az önce aldım. 26 Ağustos'un şerefine yakışır, idealist bir gencin, fetih hazırlıklarında olduğunu öğrendim.

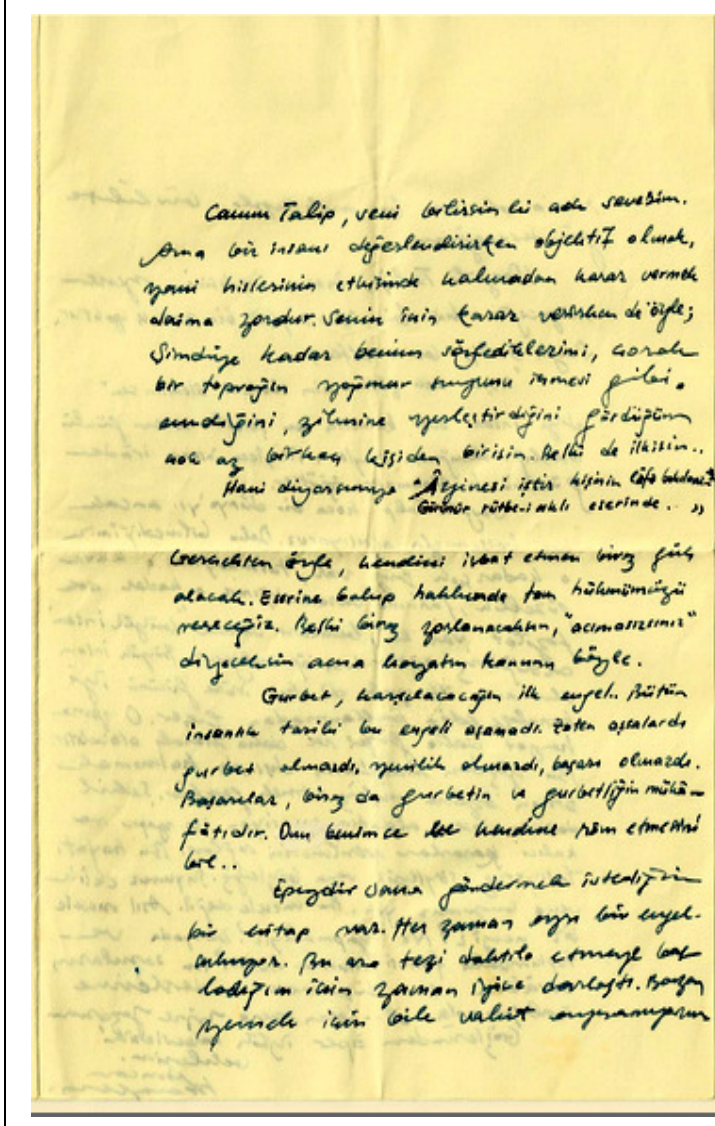
Hani bizde âdettir; ava gidene "rast gele!" derler. Gurbete gidenin ardından; fazla sıkıntı çekmesin ve çabuk dönsün diye su serperler, un elerler... vs. ama sen fetih için hazırlanıyorsun. Böyle kutlu dileklere soyunan yiğitin, sırtı sıvazlanır ve "Gazan mübarek ola!" denir.

Sen, şimdi böyle kutlu bir dileğe nişanlısın. Nişanlı insanlar, Allah'ın rahmetine en yakın olanlardır. Kendini, kötülüklerin cazibesinden sıyrır ki, yüce Allah'ın inayeti de daim olsun...

¹⁸ Üç farklı şahsa yazılmış mektupların biçimsel özelliklerine dikkat çekmek isteriz. Bu biçimsel yapı Ramazan Beyin bütün mektuplarında korunmuştur. Mektupların hemen tamamı dolma kalemle yazılmış, tarih yer ve kimi zaman da saat belirtilmiştir.

¹⁹ Üniversite sınavlarına hazırlanmak için Ardahan'ın Çıldır ilçesinden İstanbul'a giden Talip Korkmaz'a yazılan mektup. Talip Korkmaz şimdi Tıp doktoru olarak memleket hizmetinde.

Turkish Studies

Canım Talip, seni bilirsin ki çok severim. Ama bir insanı değerlendirirken objektif olmak, yani hislerinin etkisinde kalmadan karar vermek daima zordur. Senin için karar verirken de öyle; şimdiye kadar benim söylediklerimi, çorak bir toprağın yağmur suyunu içmesi gibi emdiğini zihnine yerleştirdiğini gördüğüm çok az birkaç kişiden birisin. Belki de ilkinin...

Hani diyorsun ya "Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz./ Görünür rütbe-i akılı eserinde."

Gerçekten öyle, kendini isbat etmen biraz güç olacak. Eserine bakıp hakkında tam hükümümüzü vereceğiz. Belki biraz zorlanacaksın, "acımızsınız" diyeceksiniz ama hayatın kanunu böyle.

Gurbet, karşılaştığın ilk engel. Bütün insanlık tarihi bu engeli aşamadı. Zaten aşalardı gurbet olmazdı, yenilik olmazdı, başarı olmazdı. Başarılar, bir de gurbetin ve gurbetliğin mülahazasıdır. Onu benimse ve kendine râm etmesini bil..

Epeydir sana göndermek istediğim bir kitap var. Her zaman ayrı bir engel çıkıyor. Bu ara tezi daktilo etmeye başladığım için zaman iyice darlaştı. Bazen yemek için bile vakit ayıramıyorum.

Turkish Studies

Nasip olursa bu mektupla birlikte
göndereceğim.

Sevgili Talip, insan iradesinin yenemeyeceği hiç bir dert, hiç bir zorluk yoktur. Şeyh Galip buna atfen;
"Hoşça bak zatına kim zübde-i âlemsin sen"

diye insanı över, kainatın en şerefli ve en güçlü varlığı olduğunu söyler. Böylece insanın irade gücünü kullanmasını öğütler.

Sevgili Talip koca bir dünya'yı ancak beş hassamızla algılıyoruz. Daha bilmediğimiz o kadar çok şey var, tadamadığımız o kadar çok güzellik, farkına varamadığımız o kadar çok fazilet var ki, bunları ancak "büyük insan" dediğimiz zatlardan öğreniyoruz. Büyük insan olmanın ilk yolu da bu irade gücünü iyi kanalizasyon edip, kullanmadan geçmek. O zaman hayat daha güzel ve daha manalı olacaktır. Bu yüzden maddenin dışında kalmamak onun özüne nüfuz etmek gerekir. Şekil daima insanı aldatır; fonksiyon ise yapıcı ve kalıcı kararlar verilemesini sağlar. Bu hayatı yaşıyoruz; şöyleyiz veya böyleyiz. Şuymuz eksik veya buyumuz yok. Bu mesele değil. Asıl mesele biz neyiz? Ne yapmalıyız? Dünyada ve toplumdaki fonksiyonumuz nedir? Bu soruların cevabını, sen düşünmede ve derslerine çalışmada ol...

Gözlerinden öper iyilik haberlerini beklerim.

Amcan
Ramazan

Nasip olursa bu mektupla birlikte göndereceğim.

Sevgili Talip, insanın iradesinin yenemeyeceği hiçbir dert, hiç bir zorluk yoktur.

Şeyh Galip buna atfen;

"Hoşça bak zatına kim zübde-i âlemsin sen"

diye insanı över, kainatın en şerefli ve en güçlü varlığı olduğunu söyler. Böylece insanın irade gücünü kullanmasını öğütler.

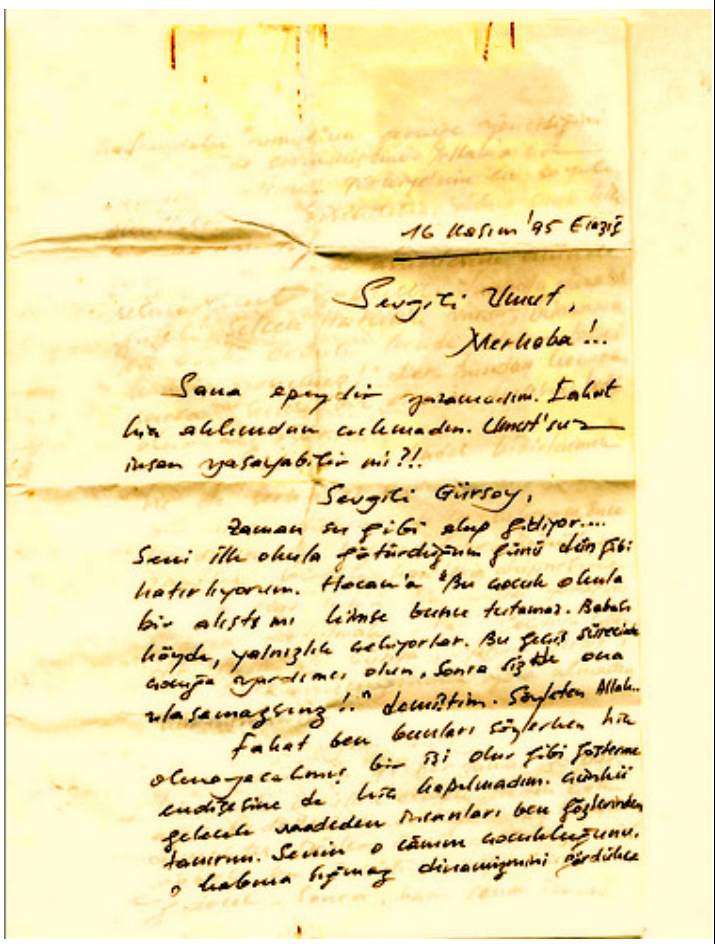
Sevgili Talip koca bir dünya'yı ancak beş hassamızla algılıyoruz. Daha bilmediğimiz o kadar çok şey var, tadamadığımız o kadar çok güzellik, farkına varamadığımız o kadar çok fazilet var ki, bunları ancak "büyük insan" dediğimiz zatlardan öğreniyoruz. Büyük insan olmanın ilk yolu da bu irade gücünü iyi kanalizasyon edip, kullanmadan geçmek. O zaman hayat daha güzel ve daha manalı olacaktır. Bu yüzden maddenin dışında kalmamak onun özüne nüfuz etmek gerekir. Şekil daima insanı aldatır; fonksiyon ise yapıcı ve kalıcı kararlar verilemesini sağlar. Bu hayatı yaşıyoruz; şöyleyiz veya böyleyiz. Şuymuz eksik veya buyumuz yok. Bu mesele değil. Asıl mesele biz neyiz? Ne yapmalıyız? Dünyada ve toplumdaki fonksiyonumuz nedir? Bu soruların cevabını sen düşünmede ve derslerine çalışmada ol...

Gözlerinden öper iyilik haberlerini beklerim.

Amcan

Ramazan

Turkish Studies

Mektup II²⁰	
	<p style="text-align: center;"><u>16 Kasım '95 Elazığ</u></p> <p>Sevgili Umur,</p> <p>Merhaba!..</p> <p>Sana epeydir yazamadım. Fakat hiç aklımdan çıkmadın. Umur'suz insan yaşayabilir mi?!</p> <p>Sevgili Gürsoy,</p> <p>Zaman su gibi akıp gidiyor...</p> <p>Seni ilkokula götürdüğüm günü dün gibi hatırlıyorum. Hocana "Bu çocuk okula bir alıştı mı kimse bunu tutamaz. Babası köyde, yalnızlık çekiyorlar. Bu geçiş sürecinde çocuğa yardımcı olun. Sonra siz de ona ulaşamazsınız!" demiştim. Söylenen Allah!..</p> <p>Fakat ben bunları söylerken hiç olmayacakmış bir işi olur gibi gösterme endişesine de hiç kapılmadım. Çünkü gelecek vadeden insanları ben gözlerinden tanırım. Senin o canım çocukluğunu o kabına sığmaz dinamizmini gördükçe</p>

²⁰ Bilgi çağında teknolojiyi bilmesi, kullanması ve kontrol edebilmesi arzulanan, *Umut* edilen Gürsoy Durmuş'a, Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği öğrenimi için üniversitesine gittiğinde yazılan mektup. Gürsoy Durmuş şimdi Bilgisayar Mühendisi olarak memleket hizmetinde.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

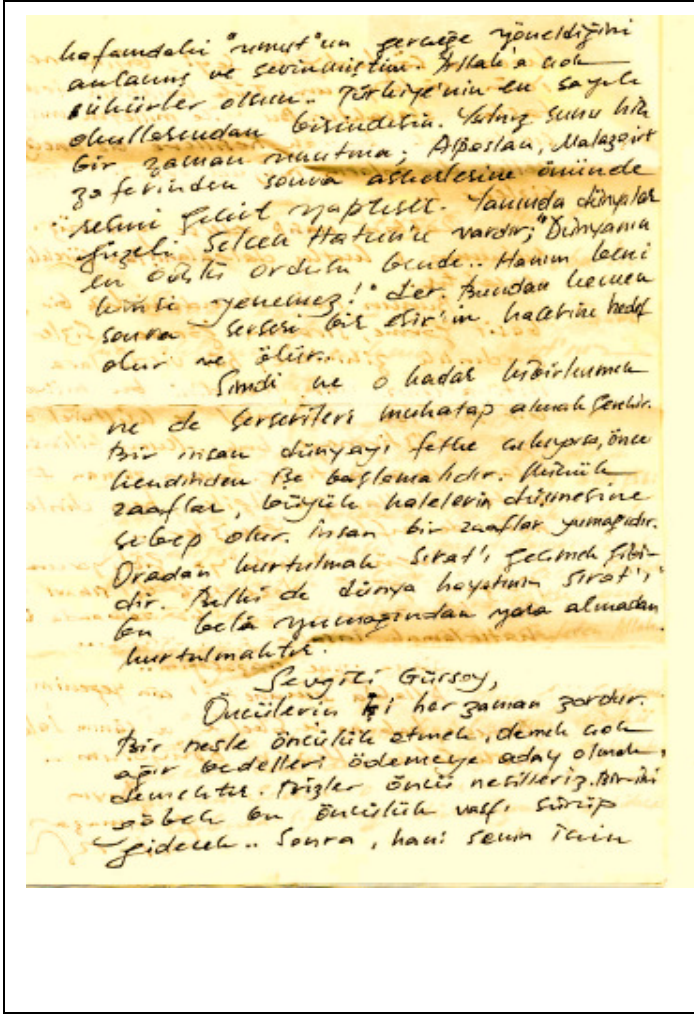

Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakóltesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü III. Sınıf

(Prof. Dr. Saim SAKAOĐLU Hoca ile...)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

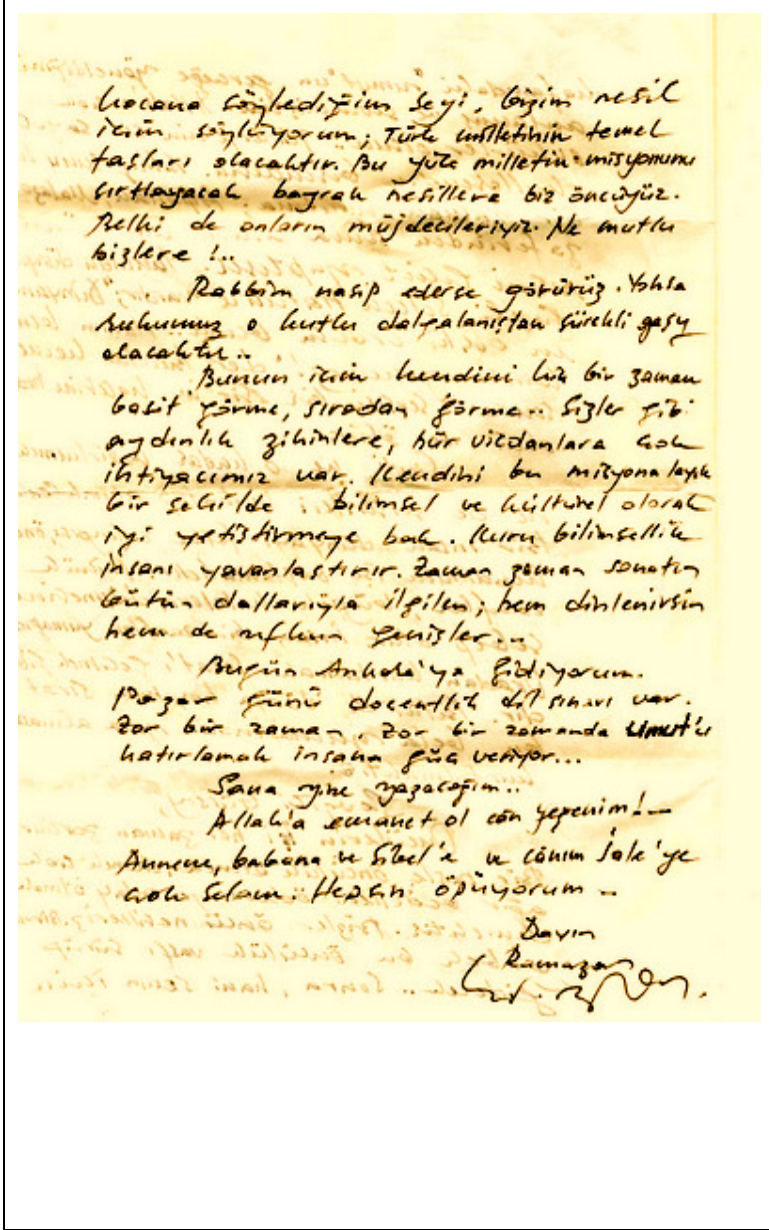
kafamdaki "umut"un gerçeğe
 yöneldiğini anlamış ve seviniştim.
 Allah'a çok şükürler olsun...
 Türkiye'nin en sayılı okullarından
 birisindesin. Yalnız şunu hiç bir
 zaman unutma; Alpaslan, Malazgirt
 zaferinden sonra askerlerine önünde
 resmî geçit yaptırır. Yanında
 dünyalar güzeli Selcen Hatun'u
 vardır; "Dünyanın en güçlü ordusu
 bende... Hanım beni kimse
 yenemez!" der. Bundan hemen sonra
 serseri bir esirin hançerine hedef olur
 ve ölür.

Şimdi ne o kadar kibirlenmek
 ne de serserileri muhatap almak
 gerekir. Bir insan dünyayı fethe
 çıkıyorsa, önce kendinden işe
 başlamalıdır. Küçük zaafı, büyük
 kalelerin düşmesine sebep olur. İnsan
 bir zaafı yumağıdır. Oradan
 kurtulmak Sırat'ı geçmek gibidir.
 Belki de dünya hayatının Sırat'ı bu
 belâ yumağından yara almadan
 kurtulmaktır.

Sevgili Gürsoy,

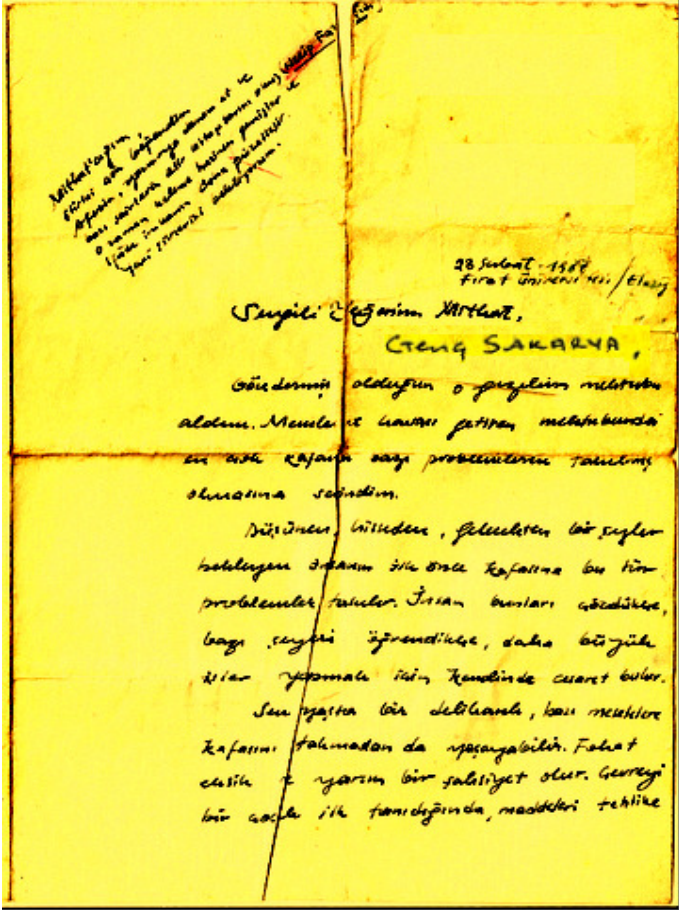
Öncülerin işi her zaman
 zordur. Bir nesle öncülük etmek,
 demek çok ağır bedelleri ödemeye
 aday olmak demektir. Bizler öncü
 nesilleriz. Bir-iki göbek bu öncülük
 vasfı sürüp gidecek... Sonra, hani
 senin için

Turkish Studies

 <p>hocana söylediğim şeyi, bizim nesil için söylüyorum; Türk milletinin temel taşları olacaktır. Bu yüce milletin misyonunu sırtlayacak bayrak nesillere biz öncüyüz. Belki de onların müjdecileriyiz. Ne mutlu bizlere!..</p> <p>Rabbim nasip ederse görürüz. Yoksa ruhumuz o kutlu dalgalarıyla sürekli gasy olacaktır..</p> <p>Bunun için kendini hiç bir zaman basit görme, sıradan görme. Sizler gibi aydınlık zihinlere, hür vicdanlara çok ihtiyacımız var. Kendini bu misyona layık bir şekilde bilimsel ve kültürel olarak iyi yetiştirmeye bak. Kuru bilimsellik insanı yavanlaştırır. Zaman zaman sanatın bütün dallarıyla ilgilen; hem dinlenirsin hem de ufkun genişler..</p> <p>Bugün Ankara'ya gidiyorum. Pazar günü doçentlik dil sınavı var. Zor bir zaman, zor bir zamanda umutlu hatırlamak insana güç veriyor..</p> <p>Sana yine yazacağım.. Allah'a emanet ol can yeğenim!.. Annene, babana ve Sibel'e ve canım Jale'ye çok selam. Hepinizi öpüyorum..</p> <p>Dayın Ramazan</p>	<p>hocana söylediğim şeyi, bizim nesil için söylüyorum; Türk milletinin temel taşları olacaktır. Bu yüce milletin misyonunu sırtlayacak bayrak nesillere biz öncüyüz. Belki de onların müjdecileriyiz. Ne mutlu bizlere!..</p> <p>Rabbim nasip ederse görürüz. Yoksa ruhumuz o kutlu dalgalarıyla sürekli gasy olacaktır..</p> <p>Bunun için kendini hiç bir zaman basit görme, sıradan görme... Sizler gibi aydınlık zihinlere, hür vicdanlara çok ihtiyacımız var. Kendini bu misyona layık bir şekilde bilimsel ve kültürel olarak iyi yetiştirmeye bak. Kuru bilimsellik insanı yavanlaştırır. Zaman zaman sanatın bütün dallarıyla ilgilen; hem dinlenirsin hem de ufkun genişler...</p> <p>Bugün Ankara'ya gidiyorum. Pazar günü doçentlik dil sınavı var. Zor bir zaman, zor bir zamanda Umud'u hatırlamak insana güç veriyor...</p> <p>Sana yine yazacağım...</p> <p>Allah'a emanet ol can yeğenim!..</p> <p>Annene, babana ve Sibel'e ve canım Jale'ye çok selam. Hepinizi öpüyorum.</p> <p>Dayın Ramazan</p>
---	--

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

Mektup III²¹	
	<p>Mithatçığım, Şiirini çok beğendim, Aferin, yazmaya devam et ve bazı şiirlerini şiiirlerini oku; (Necip Fazıl gibi). O zaman kelime hazinen genişler ve ifade imkânın daha güzelleşir. Yeni şiirlerini bekliyorum.</p>
<p>28 Şubat 1987 Fırat Üniversitesi / Elazığ</p> <p>Sevgili Yeğenim Mithat, Genç SAKARYA,</p> <p>Göndermiş olduğun o güzelim mektubunu aldım. Memleket havası getiren mektubunda en çok kafana bazı problemlerin takılmış olmasına sevindim.</p> <p>Düşünen, hisseden, gelecekte bir şeyler bekleyen insanın ilk önce kafasına bu tür problemler takılır. İnsan bunları çözdükçe, bazı şeyleri öğrendikçe, daha büyük işler yapmak için kendinde cesaret bulur.</p> <p>Sen yaşta bir delikanlı, bazı meselelere kafasını takmadan da yaşayabilir. Fakat eksik ve yarım bir şahsiyet olur. Çevreyi bir çocuk ilk tanıdığı anda, maddeleri tehlike</p>	<p>28 Şubat 1987 Fırat Üniversitesi / Elazığ</p> <p>Sevgili Yeğenim Mithat, Genç SAKARYA,</p> <p>Göndermiş olduğun o güzelim mektubunu aldım. Memleket havası getiren mektubunda en çok kafana bazı problemlerin takılmış olmasına sevindim.</p> <p>Düşünen, hisseden, gelecekte bir şeyler bekleyen insanın ilk önce kafasına bu tür problemler takılır. İnsan bunları çözdükçe, bazı şeyleri öğrendikçe, daha büyük işler yapmak için kendinde cesaret bulur.</p> <p>Sen yaşta bir delikanlı, bazı meselelere kafasını takmadan da yaşayabilir. Fakat eksik ve yarım bir şahsiyet olur. Çevreyi bir çocuk ilk tanıdığı anda, maddeleri tehlike</p>

²¹ Edebiyat okuması salık verilen lise ikinci sınıf öğrencisi Mitat Durmuş'a yazılan mektup. Mitat Durmuş şimdi bir akademisyen olarak memleket hizmetinde.

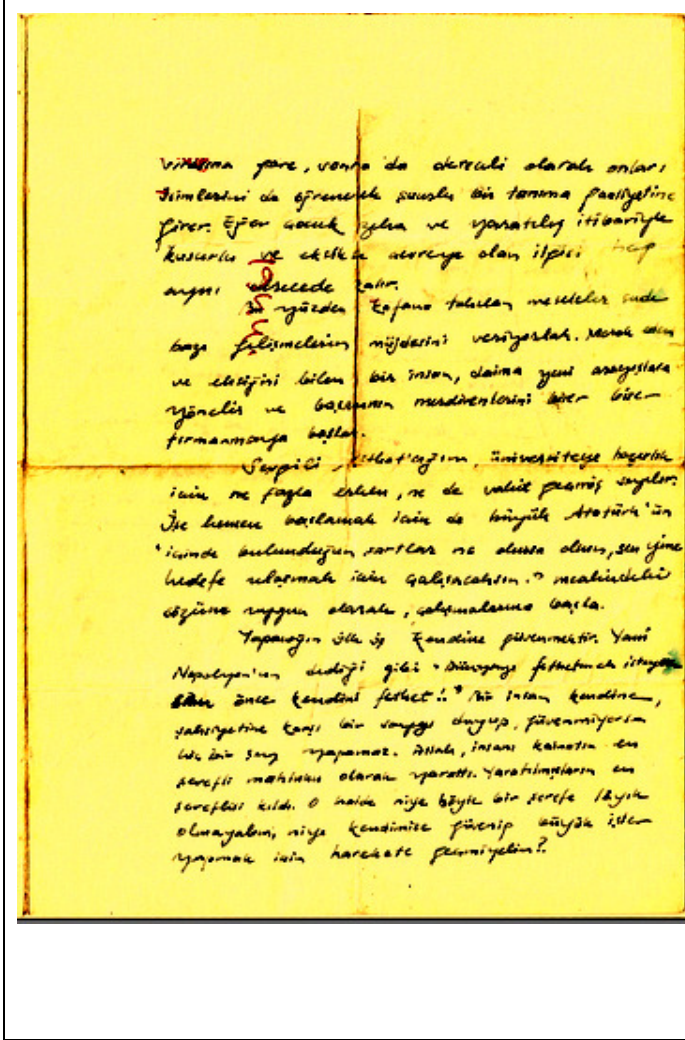
Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

sırasına göre, sonra da dereceli olarak onların isimlerini de öğrenerek bir tanıma faaliyetine girer. Eğer çocuk zeka ve yaratılış itibarıyla kusurlu ve eksiğe çevreye olan ilgisi hep aynı derecede kalır.

Bu yüzden kafana takılan meseleler sende bazı gelişmelerin müjdesini veriyorlar. Mesele eden ve eksiğini bilen bir insan, daima yeni arayışlara yönelir ve başarımın merdivenlerini birer birer tırmanmaya başlar.

Sevgili Mithatçığım, üniversiteye hazırlık için ne fazla erken, ne de vakit geçmiş sayılır. İşe hemen başlamak için de büyük Atatürk'ün "içinde bulunduğun şartlar ne olursa olsun sen yine hedefe ulaşmak için çalışacaksın" mealindeki sözüne uygun olarak, çalışmalarına başla.

Yapacağın ilk iş kendine güvenmektir. Yani Napolyon'un dediği gibi "Dünyayı fethetmek istiyorsan önce kendini fethet!.." Bir insan kendine, şahsiyetine karşı bir saygı duyup, güvenmiyorsa hiçbir şey yapamaz. Allah insanı kainatta en şerefli mahluk olarak yarattı. Yaratılanların en şerefli kıldı. O halde niye böyle bir şerefe layık olmayalım, niye kendimize güvenip büyük işler yapmak için harekete geçmeyelim?..

Turkish Studies

Gördüğün her şey biz insanların emrinde. Aklimizla tabiatın en sert kanunlarını bile lehimize çevirdik. Bu bir insanlık yarışı. Herkes gibi bu ilim ve insanlığa hizmet yarışında, sen de yerini almalısın. Makam ve mevki hiç önemli değil; önemli olan bu yarışına herhangi bir kesimde katılmaktır. Ama sen diyorsun ki, ben illaki, ilim aleminde bu yarışa katılacağım, o çok daha güzel ve takdire şayan bir arzu. İnşallah seni üniversite sıralarında bu ideale daha yaklaştırmış görürüz.

Sevgili Mithat'ım, senin çok iyi bir insan olarak yetişeceğine güvenim tamdır. Belki içinde bulunduğun şartlar seni biraz zorlayacak ama her başarı, mutlaka çok çetin imtihanlardan geçer. Zaten önemli olan zoru başarmaktır. Hiç kimse istikbalini satın almaz; ancak onu kendi gayretle inşa eder.

Sevgili Mithat'ım, yaz tatiline gelirken seninle daha çok ve daha güzel şeyler konuşacağız. Şimdilik derslerine çalış ve ara sıra üniversiteye yönelik testleri çözmeye gayret et. Testler sizin okulun kütüphanesinde var. Onlardan istifade edersen çok iyi olur. Yaz tatilinde ben de kaynak kitaplar ve testler getireceğim.

Annen, baban, Sibel ve Gürsoy nasıllar? Jale hanım büyümüş mü? Hepsine çok çok selam ve sevgilerimi ilet.

Gözlerinden öpüyor, derslerinde ve tüm hayatında başarılar diliyorum.

Allah'a emanet ol, benim efendi yeğenim.

Dayın
Ramazan
1980

Gördüğün her şey biz insanların emrinde. Aklimizla tabiatın en sert kanunlarını bile lehimize çevirdik. Bu bir insanlık yarışı. Herkes gibi bu ilim ve insanlığa hizmet yarışında, sen de yerini almalısın. Makam ve mevki hiç önemli değil; önemli olan bu yarışına herhangi bir kesimde katılmaktır. Ama sen diyorsun ki, ben illaki, ilim aleminde bu yarışa katılacağım, o çok daha güzel ve takdire şayan bir arzu. İnşallah seni üniversite sıralarında bu ideale daha yaklaştırmış görürüz.

Sevgili Mithat'ım, senin çok iyi bir insan olarak yetişeceğine güvenim tamdır. Belki içinde bulunduğun şartlar seni biraz zorlayacak ama her başarı, mutlaka çok çetin imtihanlardan geçer. Zaten önemli olan zoru başarmaktır. Hiç kimse istikbalini satın almaz, ancak onu kendi gayretleri ile inşa eder.

Sevgili Mithat'ım, yaz tatiline gelirken seninle daha çok ve daha güzel şeyler konuşacağız. Şimdilik derslerine çalış ve ara sıra üniversiteye yönelik testleri çözmeye gayret et. Testler sizin okulun kütüphanesinde var. Onlardan istifade edersen çok iyi olur. Yaz tatilinde ben de kaynak kitaplar ve testler getireceğim.

Annen, baban, Sibel ve Gürsoy nasıllar? Jale hanım büyümüş mü? Hepsine çok çok selam ve sevgilerimi ilet.

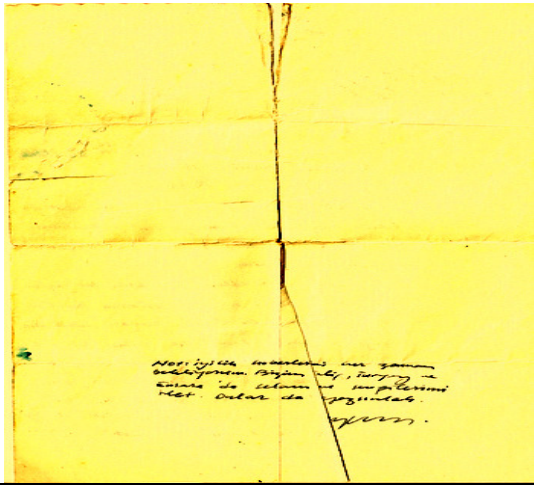
Gözlerinden öpüyor, derslerinde ve tüm hayatında başarılar diliyorum.

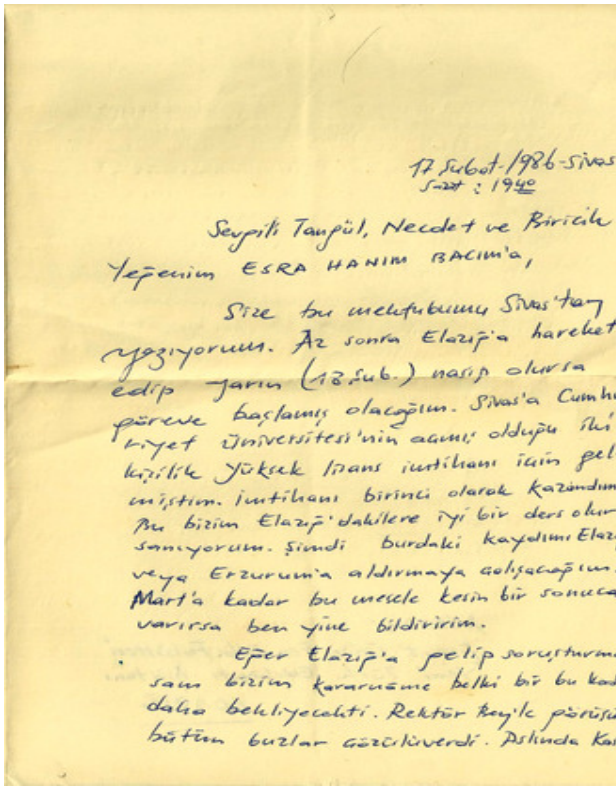
Allah'a emanet ol, benim efendi yeğenim.

Dayın

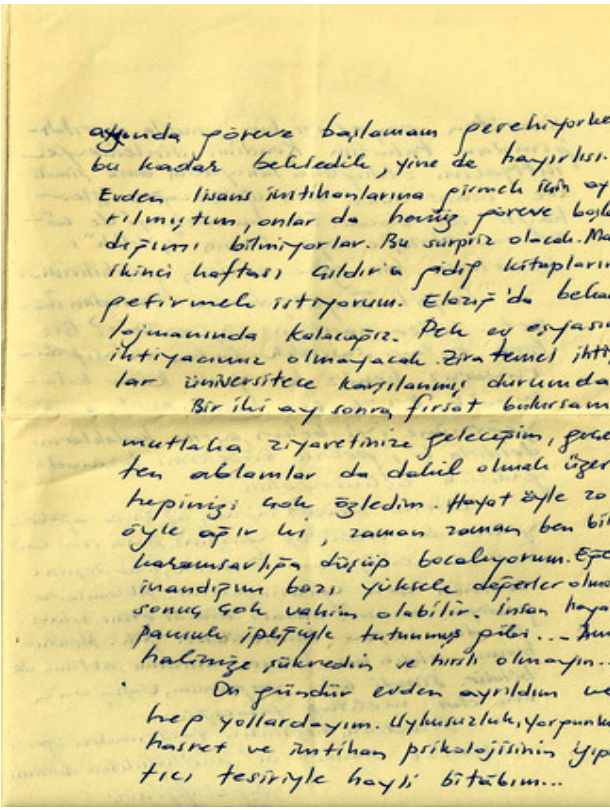
Ramazan

Turkish Studies

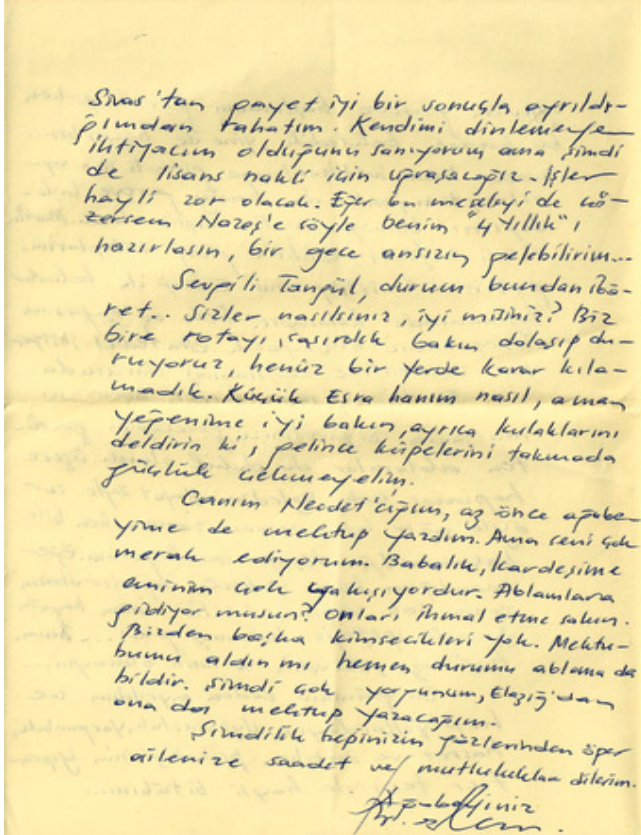
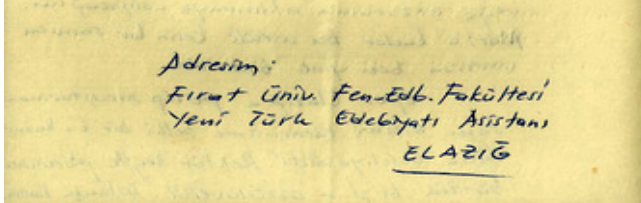
	<p>Not: İyilik haberlerini her zaman bekliyorum. Bizim Talip, Turgay ve Ensar'a da selam ve sevgilerimi ilet. Onlar da yazsınlar.</p>
---	---

Mektup IV	
	<p style="text-align: right;">17 Şubat 1986-Sivas</p> <p>Saat:1940</p> <p>Sevgili Tangül, Necdet ve Biricik Yeğenim ESRA HANIM BACIM'a,</p> <p>Size bu mektubumu Sivas'tan yazıyorum. Az sonra Elazığ'a hareket edip yarın (18 Şubat) nasip olursa göreve başlamış olacağım. Sivas'a Cumhuriyet Üniversitesi'nin açmış olduğu iki kişilik yüksek lisans imtihanı için gelmişim. İmtihanı birinci olarak kazandım. Bu bizim Elazığ'dakilere iyi bir ders olur sanıyorum. Şimdi buradaki kaydımı Elazığ veya Erzurum'a aldırmaaya çalışacağım. Mart'a kadar bu mesele kesin bir sonuca varırsa ben yine bildiririm.</p> <p>Eğer Elazığ'a gelip soruşturmasam bizim kararname belki bir bu kadar daha bekleyecekti. Rektör Bey'le görüşünce bütün buzlar çözüldü. Aslında Kasım</p>

Turkish Studies

 <p>ayında göreve başlamam gerekiyordu bu kadar bekledik, yine de hayırlısı... Evden lisans imtihanlarına girmek için ayrılmıştım, onlar da henüz göreve başladığını bilmiyorlar. Bu sürpriz olacak. Mart'ın ikinci haftası Çıldır'a gidip kitaplarımı getirmek istiyorum. Elazığ'da bekârlar lojmanında kalacağız. Pek ev eşyasına ihtiyacımız olmayacak. Zira temel ihtiyaçlar Üniversitece karşılanmış durumda.</p> <p>Bir iki ay sonra fırsat bulursam mutlaka ziyaretinize geleceğim, gerçekten abla ve kardeşlerim de dahil olmak üzere hepinizi çok özledim. Hayat öyle zor öyle ağır ki, zaman zaman ben bile karamsarlığa düşüp bocalıyorum. Eğer inandığım bazı yüksek değerler olmasa sonuç çok vahim olabilir. İnsan hayata pamuk ipliğiyle tutunmuş gibi... Anam halinize şükredin ve hırslı olmayın...</p> <p>On gündür evden ayrıldım ve hep yollardayım. Uykusuzluk, yorgunluk, hasret ve imtihan psikolojisinin yıpratıcı tesiriyle hayli bîtabım...</p>	<p>ayında göreve başlamam gerekiyordu bu kadar bekledik, yine de hayırlısı... Evden lisans imtihanlarına girmek için ayrılmıştım, onlar da henüz göreve başladığını bilmiyorlar. Bu sürpriz olacak. Mart'ın ikinci haftası Çıldır'a gidip kitaplarımı getirmek istiyorum. Elazığ'da bekârlar lojmanında kalacağız. Pek ev eşyasına ihtiyacımız olmayacak. Zira temel ihtiyaçlar Üniversitece karşılanmış durumda.</p> <p>Bir-iki ay sonra fırsat bulursam mutlaka ziyaretinize geleceğim, gerçekten abla ve kardeşlerim de dahil olmak üzere hepinizi çok özledim. Hayat öyle zor öyle ağır ki, zaman zaman ben bile karamsarlığa düşüp bocalıyorum. Eğer inandığım bazı yüksek değerler olmasa sonuç çok vahim olabilir. İnsan hayata pamuk ipliğiyle tutunmuş gibi... Anam halinize şükredin ve hırslı olmayın....</p> <p>On gündür evden ayrıldım ve hep yollardayım. Uykusuzluk, yorgunluk, hasret ve imtihan psikolojisinin yıpratıcı tesiriyle hayli bîtabım...</p>
---	---

Turkish Studies

 <p>Sivas'tan gayet iyi bir sonuçla ayrıldığımdan rahattım. Kendimi dinlemeye ihtiyacım olduğunu sanıyorum ama şimdi de lisans nakli için uğraşacağız. İşler hayli zor olacak. Eğer bu meseleyi de çözersem Nazeş'e söyle benim "4 Yıllık"ı hazırlasın, bir gece ansızın gelebilirim... Sevgili Tangül, durum bundan ibaret.. Sizler nasılsınız, iyi misiniz? Biz bir rotayı şaşırarak bakın dolaşıp duruyoruz, henüz bir yerde karar kılamadık. Küçük Esra hanım nasıl, aman yeğenime iyi bakın, ayrıca kulaklarını deldirin ki, gelince küpelerini takmada güçlük çekmeyelim. Canım Necdet'ciğim, az önce ağabeyime de mektup yazdım. Ama seni çok merak ediyorum. Babalık, kardeşime eminim çok yakışıyordur. Ablalara gidiyor musun? Onları ihmal etme sakın. Bizden başka kimseleri yok. Mektubumu aldın mı hemen durumu ablama da bildir. Şimdi çok yorgunum, Elazığ'dan ona da mektup yazacağım. Şimdilik hepimizin gözlerinden öper ailenize saadet ve mutluluklar dilerim. Ağabeyiniz Elazığ</p>	<p>Sivas'tan gayet iyi bir sonuçla ayrıldığımdan rahattım. Kendimi dinlemeye ihtiyacım olduğunu sanıyorum ama şimdi de lisans²² nakli için uğraşacağız. İşler hayli zor olacak. Eğer bu meseleyi de çözersem Nazeş'e söyle benim "4 Yıllık"ı hazırlasın, bir gece ansızın gelebilirim...</p> <p>Sevgili Tangül, durum bundan ibaret.. Sizler nasılsınız, iyi misiniz? Biz bir rotayı şaşırarak bakın dolaşıp duruyoruz, henüz bir yerde karar kılamadık. Küçük Esra hanım nasıl, aman yeğenime iyi bakın, ayrıca kulaklarını deldirin ki, gelince küpelerini takmada güçlük çekmeyelim.</p> <p>Canım Necdet'ciğim az önce ağabeyime de mektup yazdım. Ama seni çok merak ediyorum. Babalık, kardeşime eminim çok yakışıyordur. Ablalara gidiyor musun? Onları ihmal etme sakın. Bizden başka kimseleri yok. Mektubumu aldın mı hemen durumu ablama da bildir. Şimdi çok yorgunum, Elazığ'dan ona da mektup yazacağım.</p> <p>Şimdilik hepimizin gözlerinden öper ailenize saadet ve mutluluklar dilerim.</p> <p>Ağabeyiniz.</p>
 <p>Adresim: Fırat Üniv. Fen-Edb. Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı Asistanı ELAZIĞ</p>	<p>Adresim: Fırat Üniversitesi Fen-Edb. Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı Asistanı <u>ELAZIĞ</u></p>

²² Lisans'tan kast edilen yüksek lisanstır.

Turkish Studies

KAYNAKLAR

- ADLER, Alfred, **İnsanı Tanıma Sanatı**, (Çev.: Kemuran Şipal), Say Yayınları, İstanbul 1992
- ANDAY, Melih Cevdet, **Geçmişin Geleceği**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 1999
- BEYATLI, Yahya Kemal, **Kendi Gök Kubbemiz**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990
- ERSOY, Mehmet Akif, **Safahat**, (Haz.:M.Ertuğrul Düzdağ), KBY, Ankara 1990
- GADAMER, Hans-Georg, “*Sanat Yapıtının Doğruluğu*”, **Heidegger**, (Edt.:Özgür Aktok-Metin Bal), Doğubatı Yayınları, Ankara 2010
- GASSET, Ortega y, **İnsan ve Herkes**, Metis Yayınları, İstanbul 2007
- JUNG, Carl Gustav, **İnsan Ruhuna Yöneliş**, (Çev.: Engin Büyükinal), Say Yayınları, İstanbul 2001
- KAFKA, Franz, **Taşrada Düğün Hazırlıkları**, (Çev.: Kamuran Şipal), Cem Yayınevi, İstanbul 2005
- TOPÇU, Nurettin, **İradenin Davası**, Hareket Yayınları, İstanbul 1968